

תפ"ח (מרכז) 54569-06-21 - מדינת ישראל נ' יוסף אל קדאים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

תפ"ח 54569-06-21 מדינת ישראל נ' אל קדאים (עציר) 28 אפריל 2025
ואח'

מספר פל"א 385070/2021 מספר פל"א 39324/2021
מספר פל"א 385345/2021

לפני כבוד השופטת - נשיאה רות לורך, שופטת דבורה עטר, שופט, סגן
הנשיאה עמי קובו
המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשמים יוסף אל קדאים
ואליד אל קדאים
כארים בהלול
איאד מראחלה
אחמד דנון
כמאל דיף אללה
חאלד חסונה
מוחמד חסונה

נוכחים:

ב"כ המאשימה

ב"כ נאשמים 1 ו- 2 עו"ד ברעוז, עו"ד בראנסי, עו"ד אשכנזי

ב"כ נאשם 3 עו"ד כתליאת ועו"ד אזברגה

ב"כ נאשם 4 עו"ד שוורצברג

ב"כ נאשם 5 עו"ד אבו עאמר

ב"כ נאשם 6 עו"ד תילאווי

ב"כ נאשם 7 עו"ד שי טובים ועו"ד זאקיר עומר

ב"כ נאשם 8 עו"ד אבו טביק ועו"ד חי אוזן

נאשמים 1,2,3,5,6 באמצעות היוועדות חזותית

נאשם 7 הובא על ידי שב"ס

נאשמים 4 ו- 8 בעצמם

נאשם 7 הובא יל ידי שבס

משפחת נפגע העבירה וב"כ עו"ד תמי קלנברג ועו"ד בלכר

תורגמנית לשפה הערבית גב' נסרין מקאווי

הכרעת דין

סגן הנשיאה עמי קובו

רקע

1. ביום 11.5.21 במהלך אירועי "שומר חומות", נסע המנוח, יגאל יהושע ז"ל, ברכבו בדרכו לביתו בשכונת גני אביב בלוד. הנאשמים 7-1 יידו אבנים בעוצמה ומטווח קצר לעבר הרכב, במטרה לפגוע ברכב ולגרום חבלה חמורה ליושבי הרכב. מספר אבנים פגעו ברכב, ואבן שיידו הנאשמים, פגעה בשמשה השמאלית קדמית, ניפצה אותה, ופגעה בעוצמה רבה בראשו של המנוח. כתוצאה מפגיעת האבן בראשו, נגרם לו נזק מוחי חמור, וביום 17.5.21 נקבע מותו.

2. נגד הנאשמים 7-1 הוגש כתב אישום אשר ייחס להם מלכתחילה עבירה של רצח בנסיבות מחמירות של מעשה טרור בצוותא, לצד עבירות נוספות. לאחר שנשמעו חלק משמעותי מהעדויות בתיק, הגיעו המאשימה והנאשמים 7-1 להסדר טיעון חלקי, בעקבות הליך גישור, ובמסגרתו כתב האישום תוקן כך שיוחסו להם העבירות הבאות:

א. **חבלה בכוונה מחמירה בצוותא חדא בנסיבות מעשה טרור** - עבירה לפי סעיף 329(א)(1) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**), ויחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016 (להלן: **חוק המאבק בטרור**).

ב. **חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני** - עבירה לפי סעיף 413ה', יחד עם סעיפים 29 ו-144' לחוק העונשין.

ג. **מעשה טרור של יידוי אבן לעבר כלי תחבורה בצוותא** - עבירה לפי סעיף 332א(ב) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, וסעיף 37 לחוק המאבק בטרור.

ד. **שיבוש מהלכי משפט בצוותא** - עבירה לפי סעיפים 244 ו-29 לחוק העונשין (לנאשמים 1-5, 7).

ה. **שהייה שלא כדין בישראל**, עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (לנאשמים 5-6).

3. הנאשמים הודו במסגרת ההסדר בעבירות המיוחסות להם, למעט הנסיבה המחמירה של מעשה טרור ומניע גזעני ולאומני - ונותרה מחלוקת בסוגיית נסיבה זו, אשר נדרשת להכרעה. עוד הוסכם כי הצדדים יטענו לגבי נסיבה זו באופן חופשי, גם טענות עובדתיות וגם משפטיות, וזו תיוותר השאלה היחידה שבמחלוקת במסגרת הכרעת הדין. הוסכם כי הצדדים יוכלו להסתמך על כל הראיות שהוגשו לבית המשפט, כולל פרוטוקולים של דיונים שנשמעו, והצדדים יסכמו. עוד סוכם בין הצדדים שלא יעלה טיעון על ידי מי מהם לגבי שאלת הקשר הסיבתי לעניין מותו של המנוח, ולא תעלה כל טענה של ההגנה לגבי קשר בין יידוי האבן והפגיעה במנוח לבין החבלה המתוארת בכתב האישום המתוקן.

יצוין כי הצדדים הגיעו לסדר הטיעון, בעקבות הליך הגישור, לאחר שנשמעו חלק ניכר מהעדויות במשפט, בפרט עדויות חוקרי המשטרה והשב"כ, והודעותיהם של הנאשמים הוגשו, אך בטרם הסתיימה פרשת התביעה, וממילא הנאשמים לא העידו בבית המשפט. במסגרת ההסדר הוסכם שהנאשמים לא יעידו, אלא אם כן בית המשפט ייזום זאת, ובסופו של דבר אכן לא העידו.

בעניינו של הנאשם 8 לא הגיעו הצדדים להסדר טיעון, ומיוחסות לו עבירות של מעשה טרור של יידוי אבן לעבר כלי תחבורה בצוותא - עבירה לפי סעיף 332א(ב) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, וסעיף 37 לחוק המאבק בטרור; ושיבוש מהלכי משפט בצוותא - עבירה לפי סעיפים 244 ו-29 לחוק העונשין (לנאשמים 1-5, 7). לא יוחסה לנאשם 8 עבירת הרצח.

4. **על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן** החל מתאריך 10.5.21, לאחר ירי רקטות מסיבי לעבר אזור ירושלים ועוטף עזה, החל מבצע של צה"ל המכונה "שומר חומות". בד בבד, החלו הפרות סדר רחבות בכל רחבי הארץ. באזור המרכז, ובפרט בעיר לוד, התרחשו אירועים רבים של אלימות בין יהודים, ערבים וכוחות הביטחון על רקע לאומני וגזעני, בין היתר באמצעות פגיעה בגוף וברכוש, התפרעויות, הצתת כלי רכב, השלכת בקבוקי תבערה, חסימת כבישים, זריקות אבנים וחפצים לעבר כוחות הביטחון ולעבר אזרחים יהודים וערבים. בהמשך לכך, ביום 10.5.21 נורה מוסא חסונה ז"ל, קרוב משפחתם של נאשמים 7-8 בעיר לוד, וביום 11.5.21 בשעות אחר הצהריים התקיימה בעיר לוד

הלווייתו בנוכחות אלפי משתתפים.

5. נאשמים 6-1 ו-8 עובדים באולם האירועים או בעסק לשטיפת כלי רכב הסמוך אליו, ברחוב המסגר בלוד. נאשם 8 הוא בנו של בעל אולם אירועים "רויאל פאלאס" (להלן: **אולם האירועים**), ונאשם 7 הוא בן משפחה של בעל אולם האירועים ומתגורר בסמוך. נאשמים 5-6 שהו בישראל שלא כדין.

6. ביום 11.5.21, בהמשך להלווייתו של חסונה ולמתיחות ששררה בעיר לוד, בשעות הערב, ברחוב המסגר, בסמוך לאולם האירועים ולעסק שטיפת המכוניות, הבעירו מספר צעירים ערבים שזהותם אינה ידועה למאשימה אש בצדי הכביש, וזאת כדי לגרום לרכבים להאט (להלן: **אזור האש**). משהגיעו כלי רכב לאזור האש והאטו את נסיעתם, ביצעו הצעירים פעולות כדי לבדוק את זהותם של הנוסעים ברכב. משזיהו כי מדובר ברכב שבו נוסעים יהודים, הודיעו על כך לנאשמים ולאחרים, וזאת במטרה שיידו לעברו אבנים.

7. בסמוך לשעה 22:15 הגיעו לזירת האירוע מספר אופנועים וכלי רכב שבהם נסעו יהודים אשר התריסו לעבר הנאשמים ואחרים ששהו באותה עת בזירת האירוע, קראו לעברם קריאות גנאי והשליכו לעברם ולעבר רכבים שחנו בסמוך, חפצים שונים ואבנים (להלן: **המתפרעים היהודים**). כתוצאה ממעשיהם של המתפרעים היהודים, ניזוקו בין היתר כלי רכב של נאשמים 7 ו-8. בתגובה השליכו הנאשמים ואחרים חפצים ואבנים לעבר המתפרעים היהודים. בשלב זה עזבו המתפרעים היהודים את זירת האירוע ונסעו מהמקום.

8. על רקע המתואר לעיל, חברו הנאשמים יחדיו במטרה ליידות אבנים לעבר כלי רכב של יהודים במטרה לפגוע בכלי הרכב על יושביהם, ומתוך כוונה לגרימת נכות, מום או חבלה חמורה, והכל מתוך מניע לאומני - ובמטרה לעורר פחד ובהלה בציבור, וכאשר היה במעשה סיכון ממשי לחבלה חמורה לגופו של אדם.

9. בהמשך, הצטיידו הנאשמים באבנים, התמקמו בזירת האירוע במקומות שונים, והמתינו לכלי רכב שבהם נוסעים יהודים שיעברו במקום כדי ליידות לעברם אבנים. הנאשמים יידו אבנים לעבר מספר כלי רכב שעברו במקום, לאחר שזוהו ככלי רכב שבהם נוסעים יהודים.

10. בשעה 22:24 עזב נאשם 7 את הזירה וחזר אליה בחלוף מספר דקות כך ששהו בזירת האירוע בשעה 22:30.

11. בהמשך, בסמוך לשעה 22:30, נהג יגאל יהושע ז"ל, המנוח, בדרכו לביתו בשכונת גני אביב בעיר לוד ברכב מסוג פולקסוואגן קאדי. עם התקרבות הרכב לאזור האש, זיהו הנאשמים 1-7 שמדובר ברכב שבו נוסע יהודי. או אז, לקראת הגעת הרכב לזירת האירוע, יידו הנאשמים 1-7 בעוצמה ומטווח קצר מספר אבנים לעבר הרכב, במטרה לפגוע ברכב ולגרום למום, נכות או חבלה חמורה ליושבי הרכב. מספר אבנים פגעו ברכב, אבן או אבנים שיידו על ידי הנאשמים 1-7 ניפצו את השמשה האחורית

שמאלית של הרכב, ואבן נוספת פגעה בשמשת הרכב השמאלית קדמית, ניפצה אותה, ופגעה בעוצמה רבה בראש של המנוח.

12. בשל הפגיעה הישירה בראשו של המנוח, חלה האטה במהירות נסיעתו, תוך שהוא סוטה לצד השמאלי של הכביש. לאחר עצירה של מספר שניות, התקרבו לרכב מספר אנשים, וכן התקרבו גם הנאשם 3 לרכב המנוח. המנוח החל בנסיעה איטית לעבר שטח עפר שם השתהה במשך מספר דקות. בשארית כוחותיו המשיך המנוח בנהיגה במהירות איטית, עד שהגיע לחניית ביתו, ושם איבד המנוח את ההכרה, ופונה לבית חולים. כתוצאה מפגיעת האבן בראשו של המנוח, נגרם לו נזק מוחי חמור, וביום 17.5.21 נקבע מותו.

13. בהמשך, בסמוך לשעה 22:35 נסע אולג איבחיב ברכבו ברחוב, ומשהגיע בסמוך לזירת האירוע, ולאחר שעבר את אזור האש, יידו נאשם 1 ואחרים מספר אבנים מטווח קצר לעבר רכבו. נאשם 1 יידה אבן לעבר השמשה הקדמית של הרכב, וזאת מתוך מניע לאומני, ובמטרה לעורר פחד ובהלה בציבור, וכאשר היה במעשה סיכון ממשי לחבלה חמורה בגופו של אדם. כתוצאה מיידוי האבנים לעבר רכבו של אולג, ניזוק הרכב.

14. לאחר שהנאשמים נכחו לדעת כי פגעו במנוח וברכבו, שוחחו ביניהם נאשמים 1, 2, 4, 7 ו-8, בנוכחות נאשם 3, לגבי הצורך בהעלמת המצלמות, וזאת כדי לשבש את החקירה. בהמשך לכך, פנה נאשם 8 למשרדו באולם האירועים, ניתק את מצלמות האבטחה במקום, ובהמשך מסר הנאשם 8 לנאשם 5 את מכשיר ה-DVR של המצלמות.

טיעוני הצדדים בעניין הנאשמים 7-1

15. **ב"כ המאשימה**, עוה"ד יעל עצמון ולירון שטרית, טענו כי הנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן ובסעיפי האישום למעט הנסיבה המחמירה של מעשה טרור לפי סעיף 37 לחוק המאבק בטרור. המאשימה עתרה להרשיע את הנאשמים בנסיבות של סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, וסעיף 144' לחוק העונשין. הדברים אשר עולים מחקירותיהם של הנאשמים במשטרה ובשב"כ מקימים את היסודות של הנסיבות האמורות. בכל הנוגע ליסוד המניע וליסוד המטרה, נקבע בחוק כי אין נפקא מינה אם המניע או המטרה המנויים היו המניע או המטרה הבלעדיים או העיקריים למעשה. על המאשימה להוכיח שלושה יסודות מצטברים (1) "המעשה נבע, ולו בחלקו, ממניע מדיני, דתי, לאומי או אידיאולוגי; (2) המעשה נעשה על מנת לעורר פחד או בהלה בציבור; (3) היה במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו".

בנוגע ליסוד הראשון, המניע, ניתן ללמוד על כך מתוך אמירותיהם החד משמעיות בחקירות המשטרה והשב"כ אשר מבססות את המניע הלאומני והגזעני למעשים. מעשיהם של הנאשמים בוצעו במסגרת הפרות סדר קשות שאירעו בתקופת מבצע "שומר חומות" נגד כוחות הביטחון ואזרחים יהודים בישראל. לא רק דברי הנאשמים בחקירתם מצביעים על מניעיהם, אלא עצם המעשה מוכיח זאת. העובדה

שהמעשים כוונת כלפי יהודים, ורק כלפיהם, מלמדת כשלעצמה על ההיבט הלאומני-גזעני במעשה. גם אם יקבע שקיים מניע נוסף, הרי שאין חשיבות לשאלה מה היה המניע העיקרי למעשה כדי לקיים אחר יסודות העבירה של מעשה טרור.

בעניינו של הנאשם 7 המניע אף מתחזק משום שעזב את זירת האירוע וחזר בחלוף מספר דקות ביודעו שמתקיימות זריקות אבנים על יהודים, ומחומר הראיות לא עולה שום סיבה לגיטימית לחזרתו, מלבד הרצון להמשיך וליידות אבנים לעבר כלי רכב של יהודים מתוך מניע לאומני. הנאשם 7 אף אישר שכאשר חזר המשיך לזרוק אבנים (ת/85, עמ' 5, ש' 108-100).

בעניינו של הנאשם 3 אותרה בטלפון הנייד שלו התכתבות בשעה 15:21, מספר שעות לפני האירוע, שבה שאל את חברו אם הוא "מוכן למלחמה היום", כשהוא מתכוון למלחמה בין ערבים ליהודים, כעולה מחקירתו. בהמשך אף כתב לחברו "היום תהיה מלחמה, והיום אני ארקוד עליהם" (ת/204ח').

חלק מהנאשמים המשיכו להשתתף בהפרות הסדר גם למחרת (ת/16, ס' 10; ת/23 עמ' 9; ת/29 ס' 48).

אשר ליסוד השני של "מטרה לעורר פחד או בהלה בציבור", במקרה זה, חבורת הנאשמים אשר המתינה בצד הדרך, לאחר שהאטה בכוונה את מהירות נסיעת כלי הרכב באמצעות שטח האש ולאחר שנערך בירור אם מדובר ביהודים אם לאו, וממרחק קצר יידו אבנים לעבר כלי רכב הנעים במהירות בכביש, עשו זאת כדי לעורר פחד ובהלה, לכל הפחות בקרב ציבור הנהגים היהודים שנסעו בכביש באותה עת, ולכלל הפחות ראו זאת כאפשרות קרובה לוודאי. מעשי הנאשמים לא בוצעו ב"חלל ריק" אלא נעשו על רקע אירועי "שומר חומות". מעשים אלה שכוונו כלפי יהודים שעברו בכביש הראשי בדרך לביתם בלוד נעשו כדי לגרום לפחד ובהלה בקרב יהודים, ואף גרמו לתוצאות אלו. ניתן ללמוד על הפחד והבהלה גם מהדיווחים הרבים של האזרחים למוקד 100 של המשטרה ביום האירוע (ת/195-191).

אשר ליסוד השלישי, "סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם", יסוד זה נלמד מהתוצאה הקשה שנגרמה למנוח, וכן מחקירות הנאשמים. המעשה בפועל גרם לפגיעה חמורה בגופו של אדם, המנוח. יסוד זה נלמד גם נוכח הודאותיהם של הנאשמים בעבירה לפי סעיף 329(א)(1) חבלה בכוונה מחמירה בצוותא. יסוד זה נלמד גם מהודעות הנאשמים, מהן עולה שהיו מודעים לסיכון שבידי אבנים על כלי רכב לפגיעה חמורה בגופו של אדם.

המאשימה עתרה לקבוע כי הוכחו יסודות של "מעשה טרור" ושל מניע גזעני מעבר לספק סביר, ולהרשיע את הנאשמים ברכיב הנסיבות המחמירות בכלל העבירות המיוחסות להם בכתב האישום המתוקן.

16. **ב"כ הנאשמים 1-2**, עוה"ד אורי ברעוז ונדיר בראנסי, טענו כי לא עלה בידי המאשימה להוכיח

מעבר לספק סביר קיומו של מניע לאומני למעשיהם, כדרישת חוק המאבק בטרור ובפרט לא הוכח שהנאשמים פעלו מתוך רצון לפגוע או לאיים על קבוצה מסוימת בשל אידיאולוגיה הקשורה ללאום ובמקרה זה כלפי יהודים, תוך שהבינו שהתוצאה הצפויה ממעשיהם תביא לפגיעה או להפחדת אותו הציבור והבנה לכך שהמעשה עצמו נועד להגשים מטרות לאומניות.

מתוך העדויות עולה כי הנאשמים פעלו מתוך תגובה רגשית לסיטואציה שהתפתחה במקום לאחר שהותקפו על ידי יהודים על לא עוול בכפם, ולא התכוונו באופן ישיר לפגוע ביהודים אך בשל היותם יהודים. הנאשמים פעלו מתוך הגנה עצמית וסערת רגשות שנגרמו מההתרחשויות המקדימות בזירה. הנאשמים לא ידעו במדויק מי נמצא בזירה ולא תמיד הבחינו אם מדובר ביהודים או בערבים. התנהלות זו אינה מתאימה למי שפועל מתוך כוונה לאומנית. לא הוכח שהנאשמים פעלו כדי לפגוע בציבור היהודי, והעדויות מראות שהמעשים התפתחו בעקבות עימותים קודמים ללא תכנון מוקדם. אמירות מסוימות של הנאשמים כפי שהציגה המאשימה אינן מהוות ראיה חותכת למניע לאומני. מרבית אמירותיהם המתארות את מצבם הנפשי בעת האירועים אינן מצביעות על תכנון מוקדם לפגיעה ביהודים ממניע לאומני אלא כתגובה לפגיעה בהם על ידי המתפרעים היהודים.

במקרה זה הלכת הצפיות אינה מספקת להוכחת המניע הלאומני, גם אם יכלו לצפות את האפשרות שבמעשיהם יפגעו ביהודים, שכן לשם הרשעה במעשה טרור נדרשת כוונה ברורה לפגיעה ביהודים בשל היותם יהודים, וזאת כאמור לא הוכח.

הנאשמים פעלו מתוך הגנה עצמית ועשו כל שביכולתם כדי להימנע מהסיטואציה שאליה נקלעו באותו הערב, מעשיהם לא תוכננו מראש, הם לא יזמו אותם, אלא נבעו מאינסטינקט הישרדותי וכאקט של הגנה עצמית. לא היה במעשיהם מניע לאומני והם נעשו עקב תקיפה מוקדמת של המתפרעים היהודים, אל מול אוזלת ידה של המשטרה. המאשימה בחרה אירוע בודד מתוך התרחשויות שנפרשה על פני יום שלם, והתייחסה אליו בלא הקשר למה שאירע לפניו ולאחריו.

באשר להשתייכות או הזדהות פוליטית עם ארגוני טרור - כלל הנאשמים ללא עבר בטחוני או רקע לאומני דתי. אין כל אינדיקציה להטיית הפוליטית ובוודאי שלא לתמיכה בארגון טרור. כך עולה מעדותם של חוקרי השב"כ המכונה "אדר" והמכונה "ממן", שהעידו כי לא עלה בחקירות רקע אידיאולוגי או השקפת עולם של שנאת יהודים, לא הייתה השתייכות אירגונית וכי אין לנאשמים רקע פח"עי ((פרו' מיום 15.5.22, וכן עמ' 147; 166; 203)).

הרקע להתרחשויות - מכתב האישום עולה שכאשר הגיעו כלי רכב לאזור בדקו אחרים (שאינם הנאשמים) את זהות הנוסעים ברכב, וכאשר זיהו שמדובר ביהודים הודיעו על כך לנאשמים על מנת שיידו אבנים לעברם. לפי הראיות אירוע זה התרחש בסביבות השעה 20:00. בשעה 21:15 הגיעו לזירה יהודים נוסעים באופנועים ובמכוניות, התריסו לעבר הנאשמים ואחרים שהיו בזירה, קראו קריאות גנאי והשליכו לעברם חפצים שונים. מדו"חות הצפייה עולה שעד שהגיעו המתפרעים היהודים, הנאשמים התנהלו ללא דופי ולא הראו שום כוונה לבצע מעשה אלים. חבורת המתפרעים היהודים היא

כנופיה מאורגנת וגזענית, שביקשה לעשות שפטים בנאשמים על רקע מוצאם הערבי. החבורה מנתה 20-25 אנשים חמושים בנשק קר (אלות, פטישים, סכינים וכד') שהציתו אש.

בחקירתו של הנאשם 2 (ת/23 עמ' 12) מתאר את חבורת המתפרעים שעצרו וצעקו "משטרה" ובעקבות כך הנאשמים נמלטו לתוך אולם האירועים וכאשר יצאו זרקו לעברם המתפרעים בקבוקי שתיה חריפה. מהסרטונים עולה שהמתפרעים עזבו את המקום והמשיכו במעלה רחוב המסגר, כאשר הכביש במקום שבו הייתה השריפה, נותר ריק ממפרי סדר מקומיים. בעת שהותקפו הנאשמים השליכו לעבר המתפרעים מכל הבא ליד (כיסאות, שולחנות, מאפרות) מכאן ניתן ללמוד שהנאשמים לא נערכו לעימות מסוג זה.

התנהלות הנאשמים בעת האירוע - הנאשמים ניסו להזעיק את עזרת המשטרה, מפלטי השיחות שלהם ושל נוספים ששהו באולם עולה כי שלושה מהנוכחים חייגו מספר פעמים למשטרה ללא הצלחה. חלקם לא נענו ולחלקם נאמר שאין מי שיגיע לעזרתם.

בסיום האירוע המקדים נותר חשש בלבם של הנאשמים שאותם מתפרעים יחזרו לתקוף אותם. בעת הגעת המתפרעים היהודים בלטו שני כלי רכב: רכב קיה בצבע כחול ורכב שטח בצבע לבן. הנאשם 2 אמר בחקירתו (ת/29 עמ' 4) כי זיהה את רכבי הקיה ורכב השטח הלבן והבין שמדובר ביהודים כיוון שקיללו אותם בעברית, צעקו שיפגעו בערבים ושישובו לפגוע בהם. גם הנאשם 1 אמר בחקירתו כי חשש מחזרתם של המתפרעים ומפגיעה מהם.

הנאשמים בחקירותיהם ציינו כי ראו את אותם מתפרעים חוזרים לאזור אולם האירועים. הנאשם 1 ציין בחקירתו (ת/10 עמ' 5) שסבר שהוא זורק אבנים רק על אותם מתפרעים וכי פעל בהגנה עצמית. רק לאחר ששב לביתו הבין שידה אבנים על רכבים אחרים.

רצף האירועים מהיר - המתפרעים הגיעו לשער האולם בשעה 21:15 והזיקו לרכוש, בשעה 21:18 המתפרעים עזבו את המקום אך נמצאו עשרות בודדות של מטרים מהמקום במעלה רחוב המסגר וחזרתם מתרחשת בשעה 21:34. צפייה בסרטון מלמדת שבשעה 21:31 (3 דקות לפני הגעת רכב המנוח לזירה), עברה במקום הקיה הכחולה ויש בכך משמעות רבה לעניין היסוד הנפשי ותחושת הסכנה שחשו הנאשמים. הנאשם 4 אמר בחקירתו (ת/50 עמ' 5) שתאר כי הנאשמים נדרכו מאחר שהבינו שהמתפרעים היהודים חוזרים ובהיעדר סיוע משטרה, עליהם להתמודד לבדם. הנאשם 2 אמר בחקירתו (ת/24) כי לאחר שניסו להזעיק משטרה, הם הבינו שעליהם להגן על עצמם ואמר שהוא הבחין שהאופנוענים חזרו וכך גם רכב הקיה והג'יפ הלבן שהיו מעורבים בהשלכת החפצים (ת/27). עוד אמר כי יתכן שיידו אבנים לעבר כלי רכב שלא היו מעורבים באירוע המקדים. צפיה בסרטונים מלמדת כי אכן אותם מתפרעים יהודים חזרו לזירה כפי שאיימו תחילה.

אשר לטענה כי הנאשמים יידו אבנים על כלי רכב לאחר שזוהו כיהודים - מאמרות הנאשמים 1-2 עולה כי הם אישרו שזרקו אבנים על אותם מתפרעים שאיימו לשוב למקום וכעולה בסרטונים כך אכן קרה.

רכבי המתפרעים חגו סביב לאולם וזאת בסמיכות לפני שהמנוח עבר במקום עם רכבו, מכאן מובן שבזמן זריקת האבנים לעבר המנוח, הנאשמים עדין פעלו מתוך מחשבה שהמתפרעים נמצאים בזירה.

חקירותיהם של הנאשמים 1-2 מלמדות על כך: הנאשם 1 אמר בחקירותיו כי יתכן שידו אבנים לעבר רכבים שלא היו מעורבים בהשלכת החפצים כלפיהם (ת/27) זרק אבנים גם על מכוניות של ערבים, מטרתם היתה להפחיד את היהודים שלא יחזרו פעם נוספת (ת/20), לא ידע לזהות האם מדובר ברכב של יהודים או ערבים, והוא פגע ברכבים של יהודים כיוון שהם פגעו ברכבו, שלל שביקש לנקום בכל היהודים (ת/6-ת/9). זרק אבנים על כל המכוניות שחלפו במקום, אך סבר שמדובר ברכבי המתפרעים היהודים כהגנה עצמית (זכ"ד 27.5.21). הוא ואחרים הותקפו קודם לכן על ידי יהודים וחש סיפוק מכך ש"החזיר להם", פעל מתוך רצון לנקמה. מטרתו היתה לגרום ליהודים לפחד אחרי שהם זרקו קודם אבנים (ת/19).

אשר להליך החקירה - היחידה החוקרת התעלמה באופן מגמתי מגרסת הנאשמים שטענו כי חשבו שאותם מתפרעים יהודים חזרו ולכן בקשו להגן על עצמם, היא לא בדקה את גרסת הנאשמים ולא בחנה את מצלמות כדי לראות האם כך הדבר.

הנאשמים היו במקום עבודתם ולא יצרו כל פרובוקציה, מצאו עצמם מול מתפרעים גזעניים ללא הגנה. הנאשמים פעלו מתוך דחפים רגעיים ולא מתוך כוונה אידיאולוגית לאומנית ברורה לפגוע ביהודים, ולפיכך יש לזכותם מעבירה של מעשה טרור.

17. **ב"כ הנאשם 3**, עוה"ד רמזי קטילאת וחאלד אזברגה, טענו כי הנאשמים פעלו בהיעדר מניע לאומני. אירועי "שומר חומות" ורצח מוסא חסונה ז"ל לא היו מניע לביצוע העבירה, והראיה לכך היא שהנאשמים לא ידו אבנים, עד להגעת המתפרעים היהודים למקום, ואף לא ניצלו את ההזדמנות שהייתה להם לכך. מתקפת המתפרעים היהודים היוותה אירוע מחולל שגרם למניע עברייני פלילי ולא לאומני. מדובר במניע של כעס, השפלה ורצון להחזיר את כבודם ולהשיב תחושת ביטחון ולנקום בכל מי שנמנה על הקבוצה המסכנת, ולא מניע לאומני. גם אילו הנאשמים היו מותקפים על ידי בני אחת החמולות הערביות בלוד, היתה מתגבשת להם המחשבה הפלילית לפגיעה בכל מי שקשור לחמולה האחרת, ומדובר בפרקטיקה עבריינית מוכרת במגזר הערבי, כך שמדובר בנורמות עברייניות ולא לאומניות.

הנאשמים פעלו מתוך הגנה עצמית בזמן המתקפה מצד המתפרעים היהודים, ותחושת ההגנה עצמית ליוותה את התנהלותם לאחר מכן כאשר הסכנה הוסיפה לשרור במקום.

18. **ב"כ הנאשם 4**, עוה"ד ווליד כבוב וחיים שוורצברג, טענו כי הנאשם 4 נעדר עבר ביטחוני או רקע לאומני דתי, ואין כל אינדיקציה לתמיכתו בארגון טרור כלשהו. המאשימה לא הוכיחה התקיימותו של מניע אידיאולוגי לאומני, שכן הנאשם הגיע לזירה שהיא מקום עבודתו, ללא תכנון מוקדם והוא נקלע לסיטואציה. אמירותיו בחקירות אינן מהוות ראיה למניע לאומני, אלא מתארות את מצבו הנפשי בעת

האירועים, היעדר תכנון לפגוע ביהודים ממניע לאומני. רבים מהנאשמים פעלו כתגובה לפגיעה שחשו מצד קבוצה אחרת בזירה ולא מתוך מטרה ברורה לפגוע בקבוצה מסוימת בשל זהותה.

כפי שעולה מכתב האישום, משהגיעו כלי רכב לאזור האש, ביקשו צעירים שאינם הנאשמים לבדוק את זהותם, ומשזיהו שמדובר ביהודים הודיעו על כך לנאשמים על מנת ליידות אבנים, וזאת על פי המצלמות בשעה 20:00 לערך. החל ממועד זה, ועד להגעת המתפרעים היהודים, בשעה 22:15, על פי כתב האישום, הנאשמים לא נקטו בשום פעולה אלימה ולא ידו אבנים כלפי יהודים. מכאן, שאין המדובר במניע לאומני.

הנאשם 4 עשה כל שביכולתו להימנע מהסיטואציה שאליה נקלע באותו הערב, ומעשיו נבעו מאינסטינקט הישרדותי וכאקט הגנתי מול תקיפתם המוקדמת מצדו של המון גזעני.

הנאשם מתאר בחקירותיו שהנאשמים נדרכו כאשר הבינו שהמתפרעים היהודים חוזרים לזירה וכי המשטרה לא תגיע לעזור להם (ת/50 עמ' 5). טען כי זרק אבנים על כלי הרכב שחלפו בגלל היהודים שזרקו קודם לכן עליהם אבנים ומטרתם היתה לנקום בהם (ת/50 עמ' 7). מדבריו נלמד כי הנאשם ביקש לפגוע במי שפגעו בו קודם לכן וללא כל כוונה לפגוע ביהודים בשל מוצאם, וזאת כתגובה ספונטנית למצב שנכפה עליו.

אשר להלכת הצפיות - במקרה זה גרימת בהלה ופחד בציבור אינה תוצאה הכרחית ממעשי הנאשמים, כיוון שהיא תלויה בגורמים נוספים למשל בהיקף החשיפה התקשורתית ומידת ההשפעה על הציבור ואין כל ראייה לכך שהנאשם היה מודע לגורמים אלה. החלת הלכת הצפיות במקרה זה מרחיבה את ההגדרה של "טרור" ועלולה להחיל אותו על מקרים רבים של אלימות שכוונה כלפי ציבור מסוים (למשל תקיפה ממניע אידיאולוגי של מפגין בהפגנה, צפויה לעורר פחד ובהלה בקרב ציבור המפגינים, ועל כן עשויה להיחשב בטעות כטרור).

בסיכומו של דבר, המאשימה לא הצליחה להוכיח שהנאשם פעל מתוך מניע לאומני, הראיות מלמדות שפעל מתוך דחף רגעי, ולפיכך יש לזכותו מעבירת מעשה טרור.

19. **ב"כ הנאשם 5**, עו"ד עבד אבו עאמר, טען כי הנאשם 5 צעיר שנכנס לשטח ישראל לצורכי פרנסה ועבד כפועל באולם האירועים של הנאשם 8 ואביו, ומילא אחר הוראותיהם. לנאשם אין עבר ביטחוני או השתייכות ארגונית עוינת ואין כל ראייה לכך שפעל מתוך מניע של טרור. במהלך חקירותיו הראשונות, אף שהיה מנוע מפגש עם עורך דין, הכחיש שפעל מתוך מניע גזעני לאומני או מתוך אידיאולוגיה כלשהי. כאשר זרק אבנים על כלי הרכב, זהות הנפגע לא היתה חשובה, שכן המעשה נועד להשיב על זריקת האבנים שנעשתה לעבר המקום בו שהה. כך למשל בחקירתו (מיום 3.6.21 ש' 139) השיב שאילו ערבים היו זורקים עליו אבנים, הוא היה משליך לעברם בחזרה.

מכתב האישום עולה כי נסיבות ביצוע העבירה הן תולדה של קריאות גנאי והשלכת אבנים וחפצים

בזירת האירוע, כך שמדובר בפעולות נגד ולא בפעולה מתוכננת הנובעת ממניע גזעני. במצב זה גם המדינה מאשרת שהיה קנטור ותגובה ספונטנית. בחקירותיו השיב שכלל לא חשב על "אירועי אל אקצה" אלא רצה לסייע לחבריו לנקום ביהודים על כך שתקפו אותם.

אשר לשאלת המניע - לאורך כל חקירותיו טען שהנאשם 8, מעסיקו, הוא זה שכפה עליו לזרוק אבנים, צעק עליו והכריח אותו להגיב. בהמשך המעסיק היה זה שפרק את ה-DVR תוך ניצול מצבו, העבירו לנאשם וחייב אותו לבצע פעולות שלא היה לו כל מניע לבצען. מדובר על יחסי מרות שמאפילים על רצונו החופשי של הנאשם 5. עוד טען הנאשם בחקירותיו כי תחילה לא היה מוכן לזרוק אבנים ואף ביקש את שכרו כדי שיוכל לעזוב את המקום, אולם התברר לו שאין בכוונת המעסיק לשלם את שכרו (בסך 15,000 ₪) אם לא יסייע להשיב למתקפה עליהם. הנאשם חשש שאם יעזוב את המקום לא יקבל את שכרו וזה היה המניע היחיד להישארותו בזירה. לעומתו, לנאשם 8 היה מניע הקשור ברצונו להגן על רכושו ו"להחזיר" למי שפגעו בעסק וברכב שלו, כך שהנאשם 5 לא רצה לקחת חלק במעשים, אולם עשה כן בהיותו כפוף למעסיקו. מדובר בתגובה שנבעה מאונס נוכח מעמדו של הנאשם 5 ועובדת היותו תלוי במעסיק כמקור פרנסתו היחיד ויש לראותו כמי שפעל בנסיבות של קרבה להגנת הכורח.

אשר לשאלת המטרה - המאשימה לא הוכיחה כוונה של הנאשם לעורר פחד ובהלה בקרב הציבור היהודי. לא מתקיימת גם הלכת הצפיות, משום שהנאשם לא ראה מראש כאפשרות קרובה לוודאי את התוצאה של גרימת פחד ובהלה בציבור. גרימת בהלה אינה בהכרח תוצאה טבעית של מעשיו, וזו קשורה גם לגורמים נוספים כגון היקף החשיפה התקשורתית, אליה לא הוכח שהיה מודע.

יש להיזהר מלהרחיב את הגדרת מעשה טרור, מעבר לנדרש. כך למשל, פרשנות מרחיבה עלולה להוביל לכך שתקיפת מפגין בהפגנה, מתוך מניע אידיאולוגי, עלולה לעורר פחד ובהלה בציבור המפגינים, ולפיכך תיחשב כמעשה טרור.

הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית - המאשימה לא קבעה מדיניות אחידה ביחס לעבירה ממניע גזעני או לאומני, ולא ברור מדוע מצאה להפלות אותם ביחס לנאשמים אחרים במקרים דומים שבהם הוגשו כתבי אישום מבלי שייחסו להם עבירות לפי חוק המאבק בטרור. לטענה זו צורפה טבלה ובה 30 תיקים פליליים בחלקם לא יוחסה עבירת מעשה טרור ובחלקם עבירה זו נמחקה מכתב האישום.

20. **ב"כ הנאשם 6**, עוה"ד עלא תלאווי ואמל יחיא, טענו כי לא היתה הצדקה להאשים את הנאשמים בעבירה לפי חוק המאבק בטרור. הראיות מצביעות על כך שהנאשם לא פעל לאחר מחשבה ותכנון מוקדמים שנבעו ממניע לאומני. הנאשם שהה במקום עבודתו, יצא לראות מה קורה בחוץ וביצע מעשה פסול ללא תכנון וללא מניע גזעני. הנאשם לא יזם את האירוע והוא הגיע למקום לאחר תחילתו ועזב טרם סיומו. לנאשם אין רקע אידיאולוגי או השתייכות אירגונית.

ביחס לסוגיית המניע - אמירותיו בחקירות מלמדות על היעדר מניע, הנאשם תאר כי עבד באולם

כמנקה, וכאשר הבין מבעלי האולם שיש מהומות בלוד, הוא רצה לשוב לביתו לקיה, אך לא הצליח למצוא מונית. החל מהשעה 20:00 הסתתר בתוך האולם, מכיוון ששהה בישראל ללא אישור, וכאשר יצא לרחוב ראה בחורים צעירים זורקים אבנים לעבר כלי רכב של יהודים והצטרף אליהם. הודה שזרק שלוש אבנים לעבר שני כלי רכב ממרחק של כ-15 מ' - אבן אחת על רכב מסוג קיה בצע שחור ואבן נוספת לעבר רכב עבודה בצבע לבן. פגע בחלון האחורי במושב שמאחורי הנהג. שלל שהאבן שהשליך פגעה במנוח, אלא פגעה בחלון הרכב בלבד. מובן שאדם שמבקש לעשות מעשה טרור היה יוזם פגיעות ולא מסתתר באולם ומבקש לשוב לביתו.

לשיטת ההגנה, תכלית החוק היא להילחם בפשיעה שמקורה בגופים המוכרים כארגוני טרור וביחידים הפועלים במסגרתם מכוח השתייכותם האידיאולוגית והחוק אינו אמור לחול על כל מקרה שבו ערבי זורק אבן לעבר כלי רכב שנוסעיו יהודים. אלמלא האווירה הציבורית באותה עת, ספק עם היה מוגש כתב אישום כפי שהוגש.

21. **ב"כ הנאשם 7**, עוה"ד שי טובים וזקי אלעברה, טענו כי לא מתקיים בעניינו של הנאשם 7 המניע הגזעני הנדרש בעבירה. מועד עזיבתו של הנאשם 7 אינו משתלב עם חברת הנאשמים לבצע מעשה טרור מתוך מניע לאומני או גזעני, ובכך המארג הראייתי מבדיל את הנאשם 7 מיתר הנאשמים. ברגע שבו המתפרעים היהודים עזבו את המקום, אז יצא הנאשם 7 עם רכבו ההרוס אל ביתו, וכאשר הנאשמים האחרים חברו ליידות אבנים לעבר כלי רכב של יהודים, - הנאשם 7 כבר לא היה במקום. ב"כ הנאשם טענו כי במצלמות ניתן לראות את הנאשם 7 עוזב את המקום, ואין כל אינדיקציה לשיח של הנאשם 7 עם אחרים, ואין אינדיקציה שידע שמי מהנאשמים עתידים לחבור לביצוע מעשה כזה או אחר.

ב"כ הנאשם 7 הוסיפו וטענו בעל פה כי היה גם מניע של כעס, אשר צריך להיזקק לזכות הנאשמים. אין במקרה זה אידיאולוגיה סדורה. לאחר האירוע נאשם 7 העביר יהודי מבוגר את הכביש ועזר לו. לנאשם 7 היתה פחות מדקה לגבש מניע לאומני, כי חזר לזירה רק בשעה 22:30, בסמוך לפני שהרכב של המנוח עובר, לפי כתב האישום.

ב"כ הנאשם 7 הפנו להודעות יתר הנאשמים ביחס למעשי הנאשם 7, והסתירות שעלו מהם ומכאן שאין לתת בהם אמון ביחס לנאשם 7. כך למשל הנאשם 1 טען פעם אחת כי הנאשם 7 ידה אבנים לעבר רכבו של המנוח ובהמשך טען כי הבחין בנאשם 7 חוזר לזירה ברגל לצד קבוצת נערים, והעריך שהנאשם 7 עזב את המקום לאחר הפגיעה בקורבן. הנאשם 2 אמר בהודעותיו כי הנאשם 7 עזב את המקום לאחר עזיבת המתפרעים היהודים וחזר מאוחר יותר (ת/23). בהודעות מאוחרות לא מציין את עזיבת הנאשם 7 את הזירה. הנאשם 3 אף הוא מסר כי הנאשם 7 עזב את המקום עם רכבו לאחר עזיבת המתפרעים היהודים. בהמשך טען שהנאשם 7 הלהיט את האווירה מבלי שסיפר שהנאשם 7 עזב את המקום. הנאשם 4 סיפר תחילה כי כלל הנאשמים יידו אבנים על כלי רכב לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום ורק בהמשך סיפר שהנאשם 7 עזב את המקום ולאחר מכן שב לזירה.

הנאשם 5 הודה בחקירותיו שיידה אבנים לעבר רכב המנוח, מבלי שציין את שם הנאשם 7. הנאשם 6 לא מפליל את הנאשם 7 בחקירותיו. הנאשם 8 - מסר שהנאשם 7 זרק כיסאות ולאחר שהלך להביא את רכבו הנאשם 7 לא היה במקום.

לטענת הנאשם 7, הוא כלל לא נכח במקום הפגיעה ברכבו של המנוח ומכאן שלא ביקש לעורר בהלה או פחד בציבור, במעשיו שספק אם בוצעו.

דין והכרעה בעניין הנאשמים 7-1

22. כאמור לעיל, הנאשמים 7-1 הודו בעובדות כתב האישום המתוקן, והמחלוקת נותרה בנוגע לרכיבים של "מעשה טרור" ו"מניע גזעני".

המסגרת הנורמטיבית

23. הנאשמים הואשמו בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה בצוותא חדא בנסיבות מעשה טרור, לפי סעיף 329(א)(1) ו-29 לחוק העונשין, יחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור.

24. סעיף 37 לחוק המאבק בטרור קובע כי "העובר עבירה... שהיא מעשה טרור... דינו - כפל העונש הקבוע לאותה עבירה אך לא יותר מ-25 שנים".

"מעשה טרור" מוגדר בסעיף 2 לחוק המאבק בטרור, כדלקמן: "מעשה המהווה עבירה או איום בעשיית מעשה כאמור, שמתקיימים לגביהם כל אלה:

(1) הם נעשו מתוך מניע מדיני, דתי, לאומני או אידאולוגי;

(2) הם נעשו במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור או במטרה לאלץ ממשלה או רשות שלטונית אחרת, לרבות ממשלה או רשות שלטונית אחרת של מדינה זרה, או ארגון ציבורי בין-לאומי, לעשות מעשה או להימנע מעשיית מעשה;

(3) במעשה שנעשה או במעשה שאיימו בעשייתו, היה אחד מאלה, או סיכון ממשי לאחד מאלה:

(א) פגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו;

(ב) פגיעה חמורה בבטיחות הציבור או בבריאותו;

(ג) פגיעה חמורה ברכוש, שבנסיבות שבהן בוצעה יש אפשרות ממשית שתגרום לפגיעה חמורה כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) ושנעשתה במטרה לגרום לפגיעה כאמור;

...

לעניין הגדרה זו -

...

(א) נעשה המעשה או האיום כאמור בפסקה (3)(א) **תוך שימוש בנשק או בסכין**, יראו אותו כמעשה טרור גם אם לא התקיים בו האמור בפסקה (2);

...

(ד) **אין נפקא מינה אם המניע או המטרה המנויים בפסקאות (1) ו-(2) היו המניע או המטרה הבלעדיים או העיקריים למעשה או לאיום**.

25. סעיף קטן (1) מתייחס למניע לביצוע העבירה, לרבות מניע לאומני. סעיף קטן (2) מתייחס למטרה של לעורר פחד או בהלה בציבור. לגבי המטרה והמניע קובע סעיף קטן (ד) כי "אין נפקא מינה אם המניע או המטרה המנויים בפסקאות (1) ו-(2) היו המניע או המטרה הבלעדיים או העיקריים". כלומר, הנסיבה של מעשה טרור מתקיימת גם אם המניע הלאומני או המטרה של לעורר פחד או בהלה בציבור, לא היו העיקריים.

סעיף ההגדרות, בסעיף 2(ב) קובע כי בכל מקום בחוק זה שבו נאמר "מטרה", ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן. כלומר, הסעיף מחיל את הלכת הצפיות על המטרה לעורר פחד ובהלה, כך שדי בראייה מראש של התוצאה של פחד ובהלה כאפשרות קרובה לוודאי, כמטרה לגרום אותן. המונח "ציבור" מוגדר כ"לרבות חלק מן הציבור".

כלומר, על מנת לקבוע כי מעשיהם של הנאשמים מהווים "מעשה טרור", על המאשימה להוכיח שלושה יסודות מצטברים: (1) המעשה נבע, ולו בחלקו, ממניע מדיני, דתי, לאומני או אידיאולוגי; (2) המעשה נעשה על מנת לעורר פחד או בהלה בציבור. (2) היה במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו (בעניין זה ראו בין היתר בע"פ 3084/24 **אבו ג'ודה נ' מדינת ישראל** (2.3.25) (להלן: **אבו ג'ודה**)).

יצוין כי מדובר בעבירה חריגה ביחס למרבית העבירות בישראל, בכך שהיא כוללת הן דרישה ל"מניע" והן דרישה ל"מטרה". זאת במובחן ממרבית העבירות שבהן, ככלל, שאלת המניע אינה חלק מהיסוד הנפשי של העבירה.

26. **ההבחנה בין מניע למטרה** היא בכך שהמניע הוא "המנוע", הדחף הפנימי, המוטיבציה להתנהגות האדם, ואילו המטרה היא "היעד" שאליו האדם חותר. המניע הוא גורם השייך לעולמו הפנימי הסובייקטיבי של האדם, הוא מה שדוחף, ממריץ או מביא את האדם לעשיית המעשה. דוגמאות

אופייניות לכך הן שיקולים אידיאולוגיים, רגשות כעס ונקמה. לעומת זאת, מטרה מאופיינת כיסוד שיש לו היבט חיצוני אובייקטיבי. כאשר אדם פועל מתוך יסוד נפשי של מטרה, יש לו שאיפה להביא לשינוי במציאות האובייקטיבית. המניע אינו נעוץ תמיד בשיקול אחד ויחיד, אלא עשוי להיות מורכב ממספר שיקולים פנימיים (ע"פ 3084/24 **אבו ג'ודה נ' מדינת ישראל** (2.3.25) בחוות דעתו של כב' השופט ד' מינץ; אלקנה לייסט, **המניע במשפט הפלילי**, עמ' 21 (2018); יורם רבין ויניב ואקי, **דיני עונשין**, ערך א' עמ' 421-424 (מהדורה שלישית, 2014)).

27. המאשימה טענה כי ניתן להרשיע את הנאשמים גם בהתאם לסעיף (א) אשר קובע כי אם נעשה המעשה "תוך שימוש בנשק או בסכין", יראו אותו כמעשה טרור גם אם לא התקיים בו האמור בפיסקה (2) (הם נעשו במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור). המאשימה הפנתה לע"פ 4400/13 **עבאסי נ' מדינת ישראל** (3.2.2014) (פיסקה 34) וכן ע"פ 10423/07 **סיטרין נ' מדינת ישראל** (11.6.2008) (פיסקה 10). אולם באותם פסקי דין קבע בית המשפט העליון כי אבן אשר מיידים אותה יכולה להוות נשק לעניין סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, אך הדבר לא נקבע לעניין חוק המאבק בטרור. לאחר פסקי הדין האמורים תוקן חוק העונשין כך שסעיף 329(א)(2) נוקט כיום במפורש במונח "אבן" לצדק המונח "נשק" (חוק העונשין (תיקון מס' 120 והוראת שעה, תשע"ו-2015)). לעומת זאת, חוק המאבק בטרור לא תוקן בהתאמה. בשים לב למסקנה שלפיה עלה בידי המאשימה להוכיח את סעיף קטן (2) לחוק המאבק בטרור, שלפיה "הם נעשו במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור", הרי שניתן להותיר סוגיה זו בצריך עיון.

28. הנאשמים הואשמו גם בעבירה של **חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני**. סעיף 144' מגדיר עבירות ממניע גזענות או עוינות לציבור כנסיבה מחמירה כדלקמן:

(א) העובר עבירה מתוך מניע של גזענות כהגדרתה בסימן א'1 או של עוינות כלפי ציבור מחמת דת, קבוצה דתית, מוצא עדתי, נטיה מינית או היותם עובדים זרים, דינו - כפל העונש הקבוע לאותה עבירה או מאסר עשר שנים, הכל לפי העונש הקל יותר.

(ב) בסעיף זה, "עבירה" - עבירה נגד הגוף, החירות או הרכוש, עבירה של איומים או סחיטה... הכל למעט עבירה שהעונש שנקבע לה הוא מאסר עשר שנים ומעלה.

סעיף 144' מגדיר "גזענות" בסימן זה - "רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עוינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסיה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או **למוצא לאומי-אתני**".

29. למען הסר ספק יובהר כי מבחינת היסוד הנפשי, נדרש כי לכל אחד מהמבצעים בצוותא יהא היסוד הנפשי של העבירה שאותה הם מבצעים, לצד מודעות לכך שהם פועלים בצוותא (ע"פ 2796/95 **פלונים נ' מדינת ישראל**, פ"ד נא(3) 388, 402 (1997)).

בחינת יסודות "מעשה טרור" ביחס לעובדות כתב האישום ולראיות

30. כאמור לעיל, לעניין סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, כדי לקבוע כי מעשיהם של הנאשמים מהווה "מעשה טרור", על המאשימה להוכיח שלושה יסודות מצטברים: (1) המעשה נבע ממניע מדיני, דתי, לאומני או אידיאולוגי; (2) המעשה נעשה על מנת לעורר פחד או בהלה בציבור. (3) היה במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו. יש לבחון אפוא, את התקיימות היסודות הללו בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן שבהן הודו הנאשם (וללא הרכיבים שנותרו שנויים במחלוקת) ולראיות, כמפורט להלן.

(1) המעשה נבע ממניע מדיני, דתי, לאומני או אידיאולוגי -

31. המניע במקרה הנוכחי נלמד הן מתוך אמירותיהם החד משמעיות של הנאשמים בחקירות המשטרה והשב"כ אשר מבססות את המניע הלאומני למעשים, והן מתוך המעשים עצמם כפי שהם עולים מכתב האישום המתוקן. **כתב האישום** מתאר כי צעירים ערבים הבעירו אש בצדי הכביש כדי לגרום לכלי רכב להאט ולבדוק את זהותם של הנושאים, ומשזיהו שמדובר ביהודים הודיעו על כך לנאשמים, וזאת במטרה שיידו אבנים לעברם. לאחר שהמתפרעים היהודים שהיו במקום עזבו, הנאשמים חברו יחד במטרה ליידות אבנים לעבר כלי רכב של יהודים, הצטיידו באבנים, התמקמו בזירת האירוע במקומות שונים, והמתינו לכלי רכב שבהם נוסעים יהודים שיעברו במקום כדי ליידות לעברם אבנים. הנאשמים יידו אבנים לעבר מספר כלי רכב שעברו במקום, לאחר שזוהו ככלי רכב שבהם נוסעים יהודים. בסמוך לשעה 20:30, כאשר המנוח התקרב עם רכבו לאזור האש, זיהו הנאשמים 7-1 שמדובר ברכב שבו נוסע יהודי, וכאשר הגיע הרכב לזירת האירוע, יידו הנאשמים 7-1 בעוצמה ומטווח קצר מספר אבנים לעבר הרכב. מעשים אלה כשלעצמם, של זריקת אבנים כלפי יהודים, ורק כלפי יהודים, מובילים למסקנה שהמעשה נעשה ממניע לאומני. זריקת האבנים הייתה לעבר רכבים של יהודים, באשר הם יהודים, ומתוך מניע לאומני. זאת גם אילו המניע הלאומני, לא היה המניע הבלעדי או העיקרי.

32. **גם עיון בהודעות הנאשמים בחקירות מוביל למסקנה דומה -** המניע של הנאשמים לפגוע ביהודים באשר הם יהודים. אמנם, הטריגר למעשה, היה כעס על המתפרעים היהודים אשר התנהגו באללימות והתריסו קודם לכן, אך נהגי המכוניות שהותקפו, ובכללם המנוח, הותקפו משום שהיו יהודים, ולפיכך מדובר במניע לאומני. הנאשמים ידעו שהנהגים שהם משליכים עליהם אבנים, אינם אותם מתפרעים שתקפו אותם קודם לכן. כלל הנאשמים אישרו בהודעותיהם **שיידו אבנים רק על כלי רכב של יהודים, ורק בשל היותם יהודים**, כמפורט להלן:

נאשם 1 אישר שזרקו אבנים על יהודים רק מפני שהם יהודים (ת2, עמ' 6, ש' 107-106), והסביר: "רציתי להחזיר ליהודים. אני מבין שזה לא אותם יהודים... כן, המטרה שלנו הייתה רק לפגוע ביהודים" (ת2, עמ' 7); "השנאה באה כי היהודים תקפו אותנו קודם, אז רצינו לפגוע ביהודים שעוברים שם" (ת2, עמ' 7, ש' 149). נאשם 1 נשאל "האם היהודים שנסעו ברחוב ועליהם יידו אבנים הם אלה

ששברו את מכוניתו - השיב בשלילה" (ת/11, ס' 45). **נאשם 2** נשאל "אתה מודע לכך שזרקם אבנים על אנשים חפים מפשע?" והשיב בחיוב (ת/25 עמ' 3, ש' 32-33), וכן הודה בחקירותיו כי זרקו אבנים על כלי רכב של יהודים, וזאת לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום (ת/24, ש' 87-85; 108, 166, 172-174). **הנאשם 3** אישר שיידוי האבנים נעשה לעבר כלי רכב בהם נהגו יהודים, רק באשר הם יהודים. "ש. אתה מבין שזרקתם אבנים על אנשים חפים מפשע שלא עשו לכם כלום? ת. כן. ש. אתה מבין שזרקתם אבנים על יהודים רק בגלל שהם יהודים? ת. כן" (ת/41 עמ' 5-6, ש' 98-102). "חאלד (נאשם 7) התעצבן מאוד ואמר שעכשיו כל רכב של יהודי שיעבור, הוא רוצה להרוס ולזרוק עליו אבנים... לאחר שיוסף וחמודה יצאו החלו לשוחח על כך שהם יזרקו יחדיו אבנים על רכבים של יהודים, כאשר חאלד (נאשם 7) מוביל את השיח בנושא" (ת/46, ס' 23(3)). **הנאשם 4** אישר שהוא ואחרים יידו אבנים לעבר כלי רכב של יהודים, לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום, בשל כעס ורצונם לנקום, ואף אישר כי ידע שהם מיידים אבנים לעבר כלי רכב יהודים שאינם קשורים למתפרעים (ת/50 עמ' 5-8; ת/54 ש' 24-25). **הנאשם 5** אישר שזרק אבנים על כלי רכב של יהודים רק בגלל היותם יהודים (ת/69 ש' 20-23); אישר שזרק אבנים על רכבי יהודים, אף שידע אינם קשורים ליהודים המתפרעים (ת/74 א עמ' 23). **הנאשם 6** אישר שהכוונה היתה לזרוק אבנים על רכבי יהודים, אשר זוהו על ידי האחרים שעמדו בסמוך וצעקו מי יהודי (ת/76 עמ' 5). לאחר שאבנים פגעו בכלי רכב של היהודים, הנאשמים צעקו "אללה אכבר" (ת/83 א עמ' 54-55). עצם ידיעת הנאשמים שזריקת האבנים מצדם היתה לעבר יהודים בלבד, וכי אין המדובר במתפרעים היהודים, מהווה מניע לאומני. **הנאשם 7** אישר כי לאחר ששב לאולם האירועים, עמד לצד הנאשמים האחרים ויידה אבנים לעבר כלי רכב שחלפו ברחוב ובכלל זה על רכבו של המנוח (ת/85, ש' 10-15, ש' 100-108; ת/86 עמ' 8; ת/90, ס' 56; ת/91 עמ' 3). מטרת יידוי האבנים היתה לפגוע בכלי הרכב (ת/84 עמ' 4-5). אישר שידע כי הנהגים היהודים שנסעו בדרך ועליהם זרקו אבנים, אינם קשורים לחבורת המתפרעים היהודים. "נשאל מה היה קורה אם הנהג היה מדבר בערבית לפני שזרקו, ואמר שלא היו זורקים עליו דבר" (ת/91, ס' 26).

כידוע על המאשימה להוכיח את היסוד הנפשי הנדרש לכל נאשם בנפרד (ראו בעניין **אבו ג'ודה**). במקרה הנוכחי, כאמור לעיל, עיון בהודעות של כל אחד ואחד מהנאשמים מעלה כי המאשימה הוכיחה את היסוד הנפשי כנדרש.

33. **הסלקציה בין יהודים לערבים** - הנאשמים גם הסבירו בחקירותיהם כיצד ידעו לזהות כלי רכב של יהודים ולעשות סלקציה בינם לבין כלי רכב של ערבים. החסימה בדרך של "שטח האש" שהוקמה בסמוך לזירת האירוע נועדה להאט את כלי הרכב, כדי שיוכלו לזהות את יושבי הרכב, אם יהודים הם או ערבים, ולסנן כך שיוכלו לתקוף רק כלי רכב של יהודים. זאת כדברי הנאשמים: **הנאשם 1** הסביר כי היו ליד המדורה אנשים שסימנו, וזאת כדי "להיות בטוח שזה יהודים" (ת/2, עמ' 6, ש' 113); "מכיוון החסם צעקו כל פעם מי יהודי ומי ערבי, וכך ידעו לזרוק רק על רכבים של יהודים... אחמד דנון (נאשם 5) אמר שמי שמדליק אורות איתות הוא ערבי, ועליו לא מיידים אבנים" (ת/20, ס' 18-19). **הנאשם 2** הסביר כי "בהתחלה זרקתי על כולם, בסוף האירוע ראיתי שהם מדליקים 4 וינקרים, וזה היה סימן זיהוי

שזה ערבים... אנשים שהיו שם אמרו שזה הסימן שמי שנוסע עם וינקרים הוא ערבי, אז לא זרקנו עליו אבנים" (ת/25, עמ' 3, ש' 22-26). הנאשם 2 "נשאל האם זרק על רכבים שהדליקו 4 וינקרים, והנדון השיב בשלילה ואמר כי ידע שהם ערבים" (ת/34, סעיף 15). וכן, "שאלתי אותו האם התכוונו לזרוק גם על רכבים של ערבים, הנדון ענה בשלילה... היו רכבים של ערבים שנפגעו, אבל המטרה הייתה לפגוע ברכבים של יהודים" (ת/36 ס' 6-7). **הנאשם 3** מסר כי "איאד מרחאלה (הנאשם 4) עמד ליד השריפה, והוא היה אומר לנו אם זה ערבי או יהודי, והוא היה צועק אלינו. איאד ועוד נוספים שאני לא מכיר אמרו לנהגים הערבים להדליק 4 וינקרים, וככה ידעו שהם ערבים, ואז לא זרקנו עליהם אבנים" (ת/41 עמ' 5, ש' 93-94; ת/44 ס' 21; ס' 23(10)). "איאד (נאשם 4) עמד מספר צעדים לפנייהם וזיהה את הרכבים והנוסעים בהם. מי שאיאד זיהה כערבי הוא ביקש ממנו להדליק 4 וינקרים ואז הכל יודעים לא לזרוק עליו אבנים. מי שאיאד זיהה כיהודי, הוא לא אמר לו, ואז איאד וכל השאר החלו לזרוק עליו אבנים" (ת/46 ס' 10), "לאחר מכן שמע הנדון צעקות 'ערבי, ערבי', משמעות הדבר היא שאסור לזרוק עליו אבנים" (ת/46 ס' 17). **הנאשם 4**: "היו גם חברה שצעקו 'ערבי' על רכב של ערבים, אני זרקתי אבנים לפי הצעקות ששמעתי, אם לא היו צועקים הייתי מבין שזה רכב של יהודים, והייתי זורק, וגם לפי הוינקרים הייתי יודע" (ת/50 עמ' 8, ש' 169; ת/54 ש' 19). הנאשם 4 ציין כי זיהה את הנהגים היהודים כיוון שהנהגים הערבים הונחו בקבוצות ווטסאפ להפעיל 4 וינקרים (ת/60 עמ' 20-21). **הנאשם 5** הבהיר ש"הם זרקו אבנים על יהודים שעברו שם, וחסמו באש את הדרך בשביל שייסעו לאט, ואז יראו מי יהודי ומי ערבי" (ת/61, עמ' 2, ש' 15-16). "הקבוצה שהדליקה את האש והייתה על המחסום... הם היו בודקים של מי הרכב, ולפי זה... היו צועקים שזה רכב של יהודי או ערבי" (ת/62 עמ' 3, ש' 52-53). כלי הרכב נאלצו להאט בשל חסימת הכביש והאש, עמדו אנשים סמוך לחסימה וצעקו לעבר הנאשמים האם מדובר ביהודי או בערבי וכן בוצע זיהוי על ידי הפעלת וינקרים על ידי הנהגים הערבים, וכך ידע על מי לזרוק (ת/61 עמ' 3-4; ת/62, עמ' 4; ת/69 11-12). כך תאר גם **הנאשם 6** (ת/76 עמ' 3; ת/79 ש' 13; ת/83 עמ' 13, 19, 23). ת/104 ס' 64(11-13) "לדבריו ידע לזרוק על מכוניות של יהודים מכיוון שהחסם... צעקו מי יהודי ומי ערבי... חלק מהערבים פתחו את החלונות... וצעקו שהם ערבים, כך ידע להבדיל".

מעשים אלה של זריקת אבנים כלפי יהודים, באשר הם יהודים, ורק כלפי יהודים, ולאחר סלקציה בין יהודים לערבים במחסום האש, ותוך מתן אינדיקציות לנאשמים מיהם רכבים של יהודים ומיהם רכבים של ערבים, בין היתר באמצעות צעקות, והדלקת וינקרים ברכבים של הערבים - הם מעשים שנעשו מתוך מניע לאומני-גזעני.

34. המתפרעים היהודים - על פי המתואר בכתב האישום המתוקן המתפרעים היהודים התריסו לעבר הנאשמים ואחרים ששהו באותה עת בזירת האירוע, קראו לעברם קריאות גנאי והשליכו חפצים שונים ואבנים לעברם ולעבר רכבים שחנו בסמוך. כתוצאה ממעשיהם של המתפרעים היהודים, ניזוקו בין היתר כלי רכב של נאשמים 7 ו-8. בתגובה השליכו הנאשמים ואחרים חפצים ואבנים לעבר המתפרעים היהודים. בשלב זה עזבו המתפרעים היהודים את זירת האירוע ונסעו מהמקום. על רקע זה חברו הנאשמים יחדיו במטרה ליידות אבנים לעבר כלי רכב של יהודים.

הנאשמים טענו כי לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום, נותר חשש בלבם של הנאשמים שאותם מתפרעים יחזרו לתקוף אותם, והם יידו אבנים לעבר רכבים אשר סברו שהם של המתפרעים היהודים כהגנה עצמית, או אף כנקמה וביטוי של כעס כלפי המתפרעים היהודים, אך לא ממניע לאומני. לפיכך, יש לבחון בהודעות הנאשמים בחקירותיהם, האם טענתם העיקרית היא שיידו אבנים לעבר מי שהם חשבו שהם המתפרעים היהודים אשר חששו שיחזרו למקום, או לעבר יהודים באשר הם יהודים.

עיון בהודעות הנאשמים מעלה שהנאשמים ידעו שהם מיידים אבנים לעבר מי שהם אינם המתפרעים היהודים, אלא יהודים באשר הם. כך למשל, **נאשם 1** אישר שהמשיכו לזרוק אבנים גם לאחר שהמתפרעים היהודים כבר לא היו במקום (ת/2, ש' 67), לדבריו: "רציתי להחזיר ליהודים. אני מבין שזה לא אותם יהודים" (ת/2, ש' 141; וכן ת/11, ש' 61-62). **הנאשם 2** מסר בחקירותיו כי לאחר שהיהודים המתפרעים זרקו עליהם אבנים ומקלות והוא ואחרים זרקו בחזרה, המתפרעים עזבו את המקום. לאחר מכן, הוא וחבריו נשארו במקום והשליכו אבנים על כלי רכב שנסעו במקום, וזאת מתוך תחושת כעס (ת/24, ש' 85-87; 108, 166, 172-174). **הנאשם 2** נשאל האם הוא מודע לכך שהם זרקו אבנים על יהודים, שאינם אותם מתפרעים יהודים, ואישר שהוא יודע זאת (ת/25, ש' 51-53). גם בשחזור שערך הנאשם 2 אישר שהמשיכו לזרוק אבנים לאחר שהמתפרעים היהודים הלכו (ת/39א', עמ' 6, ש' 30-35). **הנאשם 3** אישר שהוא והנאשמים האחרים יידו אבנים לעבר כלי רכב שחלפו בכביש כרבע שעה לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום (ת/41, עמ' 4). כך גם **הנאשם 4**, אישר כי הוא והאחרים ידעו שהם זורקים אבנים על מכוניות של יהודים שאינם קשורים לחבורת המתפרעים היהודים (ת/50; ת/54; ת/60א עמ' 22). **הנאשם 5** הסביר שזרק אבנים על יהודים שאינם היהודים המתפרעים, מפני שהיה שתוי (ת/62 עמ' 6). **הנאשם 6** טען בחקירותיו כי כלל לא ראה את המתפרעים היהודים (ת/76 עמ' 3). **הנאשם 7** אישר שידע כי הנהגים היהודים שנסעו בדרך ועליהם זרקו אבנים, אינם קשורים לחבורת היהודים המתפרעים (ת/85, עמ' 4).

הנאשמים טענו כי יידו האבנים על רכבי נהגים יהודים בוצע גם בשל **תחושת כעס ומתוך רצון לנקמה** נוכח היהודים המתפרעים שקודם לכן קנטרו אותם, התריסו, השליכו לעברם חפצים ואבנים וגרמו נזק לרכבים קודם לכן. אכן, מעשיהם של המתפרעים היהודים, עומדים ברקע למעשי הנאשמים, והיווה "טריגר" להם, ופער הזמנים בין מועד עזיבת המתפרעים היהודים (בשעה 22:18), לבין יידוי האבנים על המנוח (בשעה 22:30 לערך) אינו רב, באופן אשר הותיר בלבם תחושות של כעס. הנאשמים ידעו בשלב יידוי האבנים על המנוח שהמתפרעים היהודים אינם במקום, ואף על פי כן המשיכו לזרוק אבנים כלפי יהודים באשר הם יהודים. מכאן שמדובר במניע לאומני, לצד רגשות של כעס ורצון לנקמה. בעניין זה יש לתת את הדעת ללשון החוק ולדברי ההסבר לחוק לפיו לצורך הקביעה כי מעשה הוא מעשה טרור אין נפקות לקיומם של מניעים נוספים, ואף לשאלה מהו המניע העיקרי למעשה. לפיכך, מעשי הנאשמים נעשו בנסיבות של "מעשה טרור", אך יהיה מקום לתת משקל במסגרת גזירת הדין לכך שמעשיהם לא תוכננו זמן רב מראש, אלא נעשו במסגרת התלהטות יצרים וכתגובה למעשי המתפרעים היהודים, וזאת בידיעה ברורה שהפגיעה אינה במתפרעים היהודים עצמם, אלא ביהודים באשר הם.

35. **טענת הנאשמים שיידו אבנים לעבר המתפרעים היהודים שחזרו** - הנאשמים טענו כי מכונית מסוג קיה פיקנטו כחולה, אשר שימשה קודם לכן את המתפרעים היהודים, חזרה למקום כשלוש דקות לפני הופעת רכב המנוח, וכך גם חזר ג'יפ לבן שהיה ברשות המתפרעים היהודים, ויש לכך השפעה על קיומה של סכנה שריחפה מעל ראשי הנאשמים שמא יותקפו שוב. לטענת ההגנה, הנאשמים מסרו בחקירותיהם כי חשבו שהם זורקים אבנים על אותם מתפרעים יהודים שתקפו אותם וחזרו (חקירת הנאשם 1 מיום 27.5.21 בעמ' 5, ש' 73-75), הבחינו שחזרו האופנוענים, הקיה פיקנטו והג'יפ הלבן אשר היו מעורבים בהשלכת חפצים לעבר האולם (חקירת הנאשם 2 מיום 30.5.21 עמ' 5 ס' 20-21). הם נדרכו כאשר הבינו שהמתפרעים היהודים חוזרים לזירה והמשטרה לא תגיע לעזור להם (חקירת הנאשם 4, ת/50 עמ' 5; וחקירת הנאשם 5 מ-7.6.21 שעה 17:55 עמ' 5, ש' 96-97). לטענת ההגנה אובייקטיבית, אותם מתפרעים יהודים חזרו שוב כדי לפגוע בערבים, והנאשמים השליכו אבנים לעברם.

בחינת טענת ההגנה לאור הודעות הנאשמים והסרטונים, כמו גם לאור עובדות כתב האישום המתוקן שבו הודו, מעלה כי לא ניתן לקבלה. מתוך הודעות הנאשמים, כמו גם מהסרטונים, עולה שהנאשמים יידו אבנים לא רק לעבר כלי רכב שסברו ששייכים למתפרעים היהודים, אלא עשו כן כלפי רכבים של יהודים באשר הם ולאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום. הם הבינו היטב שהם מיידיים אבנים כלפי יהודים, שאינם אותם יהודים שתקפו אותם (חקירת הנאשם 1, מיום 3.6.21 עמ' 7, ש' 138-141; חקירת הנאשם 2, ת/25, ש' 32-33). בפרט יידי האבנים לעבר רכב המנוח, אשר היה בעל מאפיינים שונים באופן ברור מהרכבים של המתפרעים היהודיים (סולם על הגג), היה בידיעה ברורה שאין המדובר ברכב של המתפרעים היהודים. הנאשם 3 כלל לא ציין בחקירותיו המצאות רכב מסוג קיה פיקנטו או ג'יפ לבן במסגרת הגעת המתפרעים היהודים לזירה או לאחר עזיבת המתפרעים את המקום. הנאשם 4 ציין המצאות ג'יפ לבן בין רכבי המתפרעים היהודיים ולדבריו, "חיכינו ליהודים שיחזרו ובינתיים התחלנו לזרוק אבנים על רכבים שעברו ברחוב", כן ציין כי הוא והנאשמים האחרים החלו ליידות אבנים על כלי רכב שחלפו ברחוב כרבע שעה לאחר עזיבת המתפרעים היהודים. ציין כי בין יתר הרכבים עליהם יידו אבנים היה רכב קיה פיקנטו כחול אולם לא תאר אותו כרכב הקשור למתפרעים היהודים (ת/50 עמ' 5). אישר שהוא והנאשמים האחרים יידו אבנים על כלי רכב שאינם קשורים למתפרעים היהודים (ת/50 עמ' 7). הנאשם 6 ציין שיצא משטח האולם לרחוב לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום, ולא ציין במהלך הודעותיו כי הוא או מי מהאחרים חשדו שרכבי המתפרעים היהודים שבו למקום (ת/83 עמ' 23).

36. גם **בחינת סרטוני המצלמות בזירה** (לרבות סרטון של רכב שעבר במקום) תומכת במסקנה שבמועד זריקת האבנים לעבר רכב המנוח, ובסמוך לכך, הנאשמים לא סברו שהם מיידיים אבנים לעבר רכבי המתפרעים היהודים. סרטוני המצלמות מלמדים כי בזירה שבה נפגע המנוח, לא היו כל אירועי אלימות של מתפרעים יהודים כרבע שעה טרם הפגיעה במנוח, ואף הרכבים שהיו קשורים למתפרעים לא חלפו במקום כעשר דקות טרם הפגיעה במנוח. שני רכבים היו מזוהים על ידי הנאשמים כרכבים של המתפרעים היהודים - ג'יפ לבן ורכב הנחזה להיות קיה פיקנטו בצבע כחול. בעוד שהמנוח נפגע בשעה

22:34, רכב הקיה הכחול חולף לאחרונה אל מול האולם בשעה 22:24, כאשר פעם אחרונה שהוא נעצר במקום זה היה בשעה 22:20 אז נזרק חפץ כלשהו לעבר הנאשמים. הג'יפ הלבן חולף בפעם האחרונה מול האולם בשעה 22:20, ועל אף שישנם ג'יפים לבנים אחרים שחולפים באזור ניתן לבדלם מהג'יפ של המתפרעים היהודים שנתקע כ-300 מטר צפונית לאולם בשעה 22:24, ואף הוצת בשעה 22:28. בכל מקרה, ג'יפ לבן אחרון, אשר מאן דהוא עשוי היה לטעות בינו לבין הג'יפ של המתפרעים, עובר מול האולם בשעה 22:27 כשבע דקות טרם הפגיעה במנוח. בנוסף ניתן לראות כי הנאשמים, אשר יצאו מחצר אולם האירועים עם עזיבת המתפרעים, מסתובבים לאיטם בכביש מחוץ לאולם ואף משוחחים עם נהג שעצר את רכבו בקרבתם, חלקם משוחחים בטלפון, ולא ניכר בהתנהלותם פחד או סערת רגשות. כן ניתן לראות סימון מוסכם לזיהוי נהגים ערבים על ידי הפעלת אורות האיתות.

באשר לטענת ב"כ הנא' 1-2 כי רכב הקיה חלף בזירה כ-3 דקות קודם להגעת רכבו של המנוח, יש לדחותה. צפייה בסרטון (שכונה "בין השיחים מחמד מסתכל על המנוח, אולמי חסונה" הנמצא בקובץ 646 סרטון מס' 5 (ת/227)) מלמד כי אכן חלף רכב בשעה שנקב ב"כ הנאשמים, אולם באופן ברור לא מדובר ברכב הקיה שנצפה בזמן התפרעות היהודים קודם לכן.

37. **טענת הנאשמים שיידו אבנים גם על רכבים של ערבים** - אמנם, קיימות אמרות נאשמים שמהן עולה לכאורה שהנאשמים השליכו אבנים על כל הרכבים שעברו במקום (למשל, ת/24, ש' 282; ת/39 א' עמ' 7 ש' 26; ת/60 א עמ' 19), וגם על רכבים של ערבים (ת/34, עמ' 1 ש' 12). עם זאת, קריאת הודעות הנאשמים במלואן, מובילה למסקנה שיידוי האבנים לא היה על כל הרכבים, אלא היה מכוון רק לרכבים אשר זוהו כרכבים שבהם נוסעים יהודים. מבחינת מכלול הודעותיהם של הנאשמים בחקירות, וממכלול הראיות עולה כי מטרת הנאשמים הייתה לייזות אבנים לעבר רכבים שבהם נסעו יהודים. יתכן שתוך כדי יידוי האבנים, נפגעו גם רכבים של ערבים, ואולם זו לא הייתה מטרת הנאשמים. בהודעת הנאשם 1 אישר שלא זרק אבנים על ערבים באותו יום (ת/2, ש' 301-302). בהודעת הנאשם 2 אישר שאילו היה עובר רכב של ערבי והוא היה יודע זאת, לא היה זורק עליו אבנים (ת/25, ש' 18-20). גם בזכ"ד אשר אליו הפנתה ההגנה, ובו מסר שזרק גם על רכבים של ערבים, נשאל מיד לאחר מכן, האם היה זורק על רכבים של ערבים, אילו היה יודע שמדובר בערבים, והשיב בשלילה (ת/34, ש' 12-13), והוסיף כי לא זרק על רכבים שהדליקו ארבעה וינקרים, כי ידע שהם ערבים (ת/34, ש' 15). גם בהמשך חקירותיו הסביר הנאשם 2 כי לא התכוונו לזרוק אבנים על רכבים של ערבים (ת/36, ש' 6).

38. הנאשמים טענו כי בעת האירוע שלושה מהנוכחים **התקשרו למשטרה** בעקבות מעשי המתפרעים היהודים, אך ללא הועיל. אחד הנוכחים (סלים חסונה, אביו של הנאשם 8) אף התקשר למשטרה ודיווח שאופנוענים יהודים הגיעו וגורמים להם נזקים. הנאשם 7 טען שהתקשר למשטרה, אך לא ענו לו (ת/86, ש' 61). אמנם, ממזכר המשטרה (ת/197) עולה כי לפי בדיקת מוקד 100 מהשעה 19:00 ביום האירוע ועד לשעה 3:00 לא אותרו פניות למוקד מצד משפחת חסונה ומאולם האירועים. ממזכר המשטרה (ת/196) עולה כי נערכה פנייה למוקד ביום האירוע בשעה 22:38 (משמע לאחר הפגיעה

במנוח). עם זאת, אין במזכרים הללו כדי לשלול אפשרות שהנאשמים אכן עשו ניסיונות ליצור קשר עם המשטרה, כפי שטענו. ניסיונות אלה תומכים בכך שניסו לפנות למשטרה בבקשה לעזרה, ומכאן שמעשי יידוי האבנים לא תוכננו זמן רב מראש, וזאת על אף שאין בכך כדי לשלול את המניע הלאומני. כך גם העובדה שהנאשמים **שהו במקום עבודתם** באולם האירועים ובעסק שטיפת המכוניות הצמוד, ולא הגיעו במיוחד למקום במטרה לבצע עבירה, תומכת במסקנה שמדובר באירוע שלא תוכנן זמן רב מראש, אך אינה שוללת את המניע הלאומני.

39. **אירועי "שומר חומות" ורצח חסונה** - גם הרקע של אירועי שומר חומות, ובפרט הרצח של מוסא חסונה ז"ל בלוד והלווייתו עמדו ברקע לכעסם של הנאשמים, אשר הוביל למעשים, כדבריהם. **הנאשם 1** נשאל מדוע החליטו ליידות אבנים לעבר יהודים, והשיב כי "בגלל כל הבלגן שקרה בלוד באותה תקופה בין יהודים לערבים" (ת/20, ש' 27). **הנאשם 2** הסביר כי "באותו יום הייתה הלוויה של בחור ממשפחת חסונה... והיה בלגאן בין היהודים והערבים והמשטרה בזמן ההלוויה, אחרי ההלוויה באו היהודים כדי לשרוף את המסגדים בלוד... היו הפגנות של ערבים בגלל מסגד אל אקצא" (ת/24 עמ' 23 ש' 268-277). **הנאשם 3** תאר את המתיחות שהייתה בין יהודים לערבים באותה העת "היה בלגן בין יהודים לערבים, הבלגן התחיל במסגד אל אקצא בירושלים והבלגן הגיע ללוד" (ת/41 ש' 91). **הנאשם 4** תאר את המתיחות שהייתה באותה עת בין יהודים לערבים, אשר החלה מאירועי אל אקצא ועברה לעיר לוד (ת/50 עמ' 8). **הנאשם 5** טען כי הנאשמים האחרים פעלו מתוך תחושת כעס ורצון לנקם בעקבות מותו של חסונה וחשש מפני פגיעה חוזרת ברכושם, חשו מושפלים ורצו להרתיע את היהודים (ת/61 עמ' 18). גם **הנאשם 6** אישר שהנאשמים חשו השפלה בשל רצח חסונה ובשל כך יידו אבנים על רכבי יהודים כדי להפחיד אותם (ת/76 עמ' 5; (ת/83 עמ' 44)), ו"בגלל אל אקצא" (ת/76 עמ' 4 ש' 94). ככלל, מהודעות הנאשמים עולה כי היה להם רצון לנקמה ביהודים (ת/11 ס' 62-61; ת/54 ס' 47(20); ת/60 עמ' 7).

אירועי "שומר חומות" והכעס של הנאשמים על הירצחו של חסונה, תומכים לכאורה במסקנה בדבר מניע לאומני. אירועים אלה אמנם עמדו ברקע הדברים, אך לזכותם של הנאשמים יש לציין שכתב האישום המתוקן אינו מייחס להם יידוי אבנים טרם הגעת המתפרעים היהודים למקום (בשעה 22:15), וזאת על אף שכבר קודם לכן (מסביבות השעה 20:00) היה במקום "אזור אש" שבו צעירים ערבים אחרים הודיעו לנאשמים ולאחרים כי מדובר ברכבים בהם נוסעים יהודים על מנת שיידו אבנים לעברם. כלומר, עד להגעת המתפרעים היהודים, במשך למעלה משעתיים, ועל אף שהייתה להם הזדמנות לכך, הנאשמים לא נקטו בשום פעולה אלימה, ולא יידו אבנים. לפיכך, המסקנה היא שאירועי "שומר חומות" ורצח חסונה לבדם לא עמדו בבסיס המניע של הנאשמים, אלא שמעשיהם של המתפרעים היהודים היוו את הטיגר ליידוי האבנים על ידי הנאשמים. אין בכך כדי לשלול את המניע הלאומני, אך יש בכך כדי להוביל למסקנה שיחד עם המניע הלאומני, גם רגשות של כעס ותחושות נקמה על מעשי המתפרעים היהודים, היו חלק מהמניע של הנאשמים.

40. **טענת הכורח של הנאשם 5** - ב"כ הנאשם 5 טען כי הנאשם 5 פעל מתוך קרבה לסייג הכורח

בשל כך שהנאשם 8, מעסיקו, דרש ממנו ליידות אבנים, אחרת לא ישלם לו את שכרו. הנאשם 5 ציין בהודעותיו המאוחרות במשטרה כי יידה אבנים לעבר כלי רכב של יהודים שחלפו ברחוב לבקשת מעסיקו באולם, הנאשם 8, "לא יכולתי להגיד לו לא כי הוא חייב לי כסף ואז הוא לא יתן לי את הכסף שהוא חייב לי, אז אני זרקתי... אבנים..." (ת/61 עמ' 3 ש' 18-19). רצה לקחת את כספו ולעזוב את המקום כיוון שחשש להסתבך בהיותו ללא אישור בישראל. בהמשך טען כי "משום שכולם זרקו אז גם אני זרקתי, מה כולם זרקו ואני לא אזרוק?" ואף ציין כי היה תחת השפעת אלכוהול (ת' 62 עמ' 3-4). עשה כן בגלל לחץ חברתי (ת/61 עמ' 6). בחקירותיו הראשונות (זכ"ד ת/64) כאשר נשאל לסיבה שבגינה יידה אבנים על כלי רכב השיב כי עשה כן בשל נקמה על מעשי המתפרעים היהודים. אישר שלאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום, יצא ביחד עם אחרים מהאולם על מנת ליידות אבנים על יהודים שעוברים ברחוב. הוסיף כי הנאשם 8 שאל אותו מדוע אינו מצטרף, הוא חש שלא בנוח ולכן הצטרף ליידי האבנים (ת/67; ת/66).

לאור האמור לעיל, טענת ב"כ הנאשם 5 כי פעל בקרבה לסייג כורח בשל דרישת מעסיקו ורצונו לקבל את שכרו, דינה להידחות. הנאשם 5 נתן הסברים שונים להצטרפותו למעשים, וניכר כי לא פעל בקרבה לנסיבות של כורח, אלא ממניעים שונים, כולל מניע לאומי, כעס על מעשי המתפרעים היהודים, וכן בשל לחץ קבוצתי. למעלה מן הצורך יצוין כי הנאשם 8 הכחיש שאמר לנאשם 5 ליידות אבנים על כלי הרכב, אחרת לא יקבל את שכרו (ת/94 עמ' 16). לפיכך, דינה של טענת הנאשם 5 לקרבה לסייג הכורח להידחות.

41. ב"כ הנאשמים 1-2 טענו כי הפרשנות של בית המשפט העליון לגבי היסוד הנפשי הנדרש בסעיף 37 הדגישה את הקשר של פעולות מסוג זה כחלק מפעילות טרור שכוללת אלמנטים כמו תכנון מוקדם ומניע אידיאולוגי מובהק, על מנת שהמעשה ייחשב לעבירה לפי החוק. כסימוכין לכך הפנו תחילה לע"פ 2605/18 **אחמד אלמחרום**, ואולם הסתבר שמדובר בהפניה שגויה. לאחר שהתבקשה הבהרה של ההגנה, הפנתה ההגנה לע"פ 3793/18 פלוני נ' מדינת ישראל (3.5.20). ברם, עיון בפסק הדין האמור מעלה כי בעיקרו הוא עוסק בעבירה של חברות בארגון טרור, אשר שונה בתכלית מהעבירה המיוחסת לנאשמים בתיק הנוכחי.

אכן, כפי שטענו באי כוח הנאשמים, לנאשמים אין השתייכות ארגונית לארגון טרור כלשהו, אין להם הזדהות פוליטית עם ארגון טרור כלשהו, עבר בטחוני או אידיאולוגיה לאומנית מגובשת. ואולם, זו אינה רלוונטית להוכחת יסודות העבירה, אלא מקומה בטיעונים לעונש. מבחינת יסודות העבירה, כאמור לעיל, די במניע לאומני.

42. ב"כ הנאשם 3 טענו כי הנאשמים חשו רצון להחזיר את כבודם ולהשיב תחושת ביטחון וכוח ולנקום בכל מי שנמנה על הקבוצה המסכנת, וכי גם אילו הנאשמים היו מותקפים על ידי בני אחת החמולות הערביות בלוד, היתה מתגבשת להם המחשבה הפלילית לפגיעה בכל מי שקשור לחמולה האחרת, ומדובר בפרקטיקה עבריינית מוכרת במגזר הערבי, כך שמדובר בנורמות עברייניות פליליות, ולא

לאומניות. סבורני כי לא ניתן לקבל טענה זו. אכן הנאשמים הותקפו על ידי מתפרעים יהודים, אך מעת שבחרו לתקוף יהודים באשר הם יהודים, התגבש בכך המניע הלאומני, ואין המדובר עוד במניע פלילי או בסכסוך בין חמולות שבו עבריינים פוגעים במי מבני משפחת החמולה האחרת. מניע של נקמה או כעס כלפי מי שפגע באדם, אשר מוביל את אותו אדם לתקוף אחרים בני אותה קבוצה לאומית, אינו שולל את המניע הלאומני.

43. **בכל הנוגע לטענת הנאשם 7** שלפיה לא התקיים בעניינו המניע הלאומני או הגזעני, משום שלאחר עזיבת המתפרעים היהודים, בעת שיתר הנאשמים חברו על מנת לידות אבנים על יהודים, הוא עזב את המקום עם רכבו - הרי שלא ניתן לקבל את הטענה. ראשית, כתב האישום המתוקן, שבו הודה הנאשם 7, מתאר את סדר האירועים באופן כרונולוגי, כדלקמן: המתפרעים היהודים עזבו את המקום (פיסקה 7); הנאשמים חברו יחד במטרה לידות אבנים לעבר כלי רכב של יהודים (פיסקה 8); הנאשמים הצטיידו באבנים והתמקמו בזירת האירוע והמתינו לכלי רכב שבהם נוסעים יהודים (פיסקה 9); הנאשמים ידו אבנים לעבר מספר כלי רכב שעברו במקום לאחר שזוהו ככלי רכב שבהם נוסעים יהודים (פיסקה 10); בשעה 22:24 עזב הנאשם את הזירה וחזר אליה בחלוף מספר דקות, כך ששהה בזירת האירוע בשעה 22:30 (פיסקה 11). בהמשך, בסמוך לשעה 22:30 עבר המנוח במקום, ועם התקרבות הרכב לאזור האש, זיהו הנאשמים 1-7 שמדובר ברכב שבו נוסע יהודי (פיסקה 13); הנאשמים 1-7 ידו בעוצמה ומטווח קצר מספר אבנים לעבר הרכב (פיסקה 14). כלומר, לפי עובדות כתב האישום שבהן הודה הנאשם 7, הוא נכח בזירה בשלב שבו חברו הנאשמים להשליך אבנים לעבר יהודים, לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום, ואף השליך אבנים בעצמו, לאחר מכן עזב את המקום למשך כ-6 דקות, חזר, והמשיך להשליך אבנים לעבר רכבו של המנוח. מכאן, שטענתו שלא נכח בשלב שבו חברו הנאשמים להשליך אבנים לעבר יהודים, ושלא נכח במקום בעת השלכת האבנים לעבר רכב המנוח, עומדות בסתירה לעובדות כתב האישום המתוקן שבהן הודה.

גם עיין בהודעותיו של הנאשם 7 מוביל למסקנה דומה. הנאשם מסר כי לאחר שנסע עם רכבו שנפגע מהתפרעות היהודים, שב לאזור האולם, עמד לצד הנאשמים האחרים וידה אבנים לעבר כלי רכב שחלפו ברחוב ובכלל זה על רכבו של המנוח (ת/85, ש' 10-15, ש' 100-108; ת/86 עמ' 8; ת/90 ס' 56; ת/91 עמ' 3). אמנם היו מקומות בהודעותיו של הנאשם 7 שבהם חזר בו מהדברים, וטען שכלל לא נכח במקום בעת ידיו האבנים לעבר רכב המנוח, אך כאמור לעיל במקומות אחרים הודה בכך, וכך גם הודה בבית המשפט. חיזוק לכך שנכח במקום בעת ידיו האבנים לעבר רכב המנוח קיים גם בסרטוני מצלמות האבטחה.

גם עיין בהודעותיהם של נאשמים אחרים מעלה כי הנאשם 7 יידה אבנים ופעל מתוך מניע לאומני. הנאשם 3: "דיברנו על הבלאגן שקרה מה שעשו לנו היהודים, ואז חאלד (הנאשם 7) חזר להגיד את המשפט שלו שהוא רוצה להרוס את הרכבים שעוברים ולזרוק עליהם אבנים וכך זה התחיל. ואז התחלנו לזרוק אבנים על הרכבים שעוברים" (ת/41 עמ' 4 ש' 36-37); "חאלד (הנאשם 7) התעצבן מאוד ואמר שעכשיו כל רכב של יהודי שיעבור הוא רוצה להרוס ולזרוק עליו אבנים...

לאחר שיוסף וחמודה יצאו החלו לשוחח על כך שהם יזרקו יחדיו אבנים על רכבים של יהודים, כאשר חאלד מוביל את השיח בנושא" (ת/46 ס' 23(3)-23(5)); הנאשם 4: "יוסף מחמד וחאלד (נאשם 7) אמרו שצריך לנקום ביהודים" (ת/54, ס' 47(20)).

ב"כ הנאשם 7 הפנה בסיכומיו לאמרות נאשמים אחרים אשר מהן עולה לכאורה שהוא חזר למקום לאחר הפגיעה במנוח (פסקאות 24, 75, 77, 80, 91 לסיכומי נאשם 7) ואף להודעות שמהן עולה לכאורה שהנאשם 7 כלל לא חזר למקום (פסקאות 52, 64), ואולם ראיות אלה עומדות בסתירה להודאת הנאשם בכתב האישום המתוקן, ומכאן שיש לדחותן.

44. **לפיכך, הוכח המניע הלאומני כלפי הנאשמים 1-7.** המסקנה בדבר המניע הלאומני בקשר לסעיף 37 לחוק המאבק בטרור, בעניינם של הנאשמים, נכונה גם לעניין המניע של גזענות, בהתאם לסעיף 144' לחוק העונשין, אשר כולל גם הוא מניע של עוינות או אלימות בשל השתייכות למוצא לאומי, ובמקרה הנוכחי כלפי יהודים.

(2) המעשה נעשה על מנת לעורר פחד או בהלה בציבור -

45. גם יסוד זה נלמד הן מהמעשה עצמו שבו הודו הנאשם בכתב האישום המתוקן, והן מהודעותיהם בחקירות.

כפי שעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, הימים היו ימי "שומר חומות" שבהם החלו הפרות סדר רחבות בכל רחבי הארץ, לרבות באזור המרכז ובעיר לוד. השלכת האבנים על רכבים של יהודים במהלך אותם ימים ועל רקע אירועי "שומר חומות", ובפרט ידיו האבנים על ידי הנאשמים 1-7 בעוצמה ומטווח קצר לעבר רכבו של המנוח, במטרה לפגוע ברכב ולגרום למום, נכות או חבלה חמורה ליושבי הרכב - נעשו על מנת לעורר פחד או בהלה בציבור, ולכל הפחות תוך שהנאשמים צפו מראש כאפשרות קרובה לוודאי, שמעשיהם יגרמו לפחד או בהלה בציבור או חלקו. לעניין זה, חלקו של הציבור, הינו לכל הפחות ציבור הנהגים היהודים בלוד באותה עת. מובן הדבר שהשלכת האבנים על נהגים יהודים נעשתה במטרה לגרום - ובפועל גרמה - לפחד ובהלה לכל הפחות לנהגים היהודים אשר חלפו במקום באותה עת, לרבות המנוח, אשר נפגע מאבן אשר השליכו לעברו הנאשמים - אם לא לציבור כולו. זאת גם אילו המטרה לעורר פחד או בהלה בציבור, לא הייתה המטרה הבלעדית או העיקרית של הנאשמים.

גם עיון בהודעות הנאשמים בחקירות מוביל למסקנה דומה שלפיה המעשה נעשה על מנת לעורר פחד או בהלה בציבור - הנאשם 1: "ברור שיפחדו. זו המטרה. להפחיד אותם... רצינו לגרום להם לפחד, ליהודים לפחד" (ת/2 עמ' 10, ש' 216-217); "זה היה כדי להמשיך להפחיד אותם? ת. כן" (ת/2 עמ' 12 ש' 298-302). השליכו אבנים "משום שרצו להוכיח שהם לא חוששים מהיהודים ולהפחיד אותם" (ת/20 ס' 27). **הנאשם 2:** "רצינו להפחיד את היהודים שלא יזרקו עלינו אבנים עוד פעם" (ת/25 עמ' 4 ש' 50). "הם רצו להפחיד את היהודים שלא יהיה להם אומץ לחזור לשם פעם

נוספת" (ת/34 ש' 16). **הנאשם 6** אישר שיידו אבנים על רכבי יהודים כדי להפחיד אותם, "בטח שהם רצו להפחיד" (ת/76 עמ' 5 ש' 118). **הנאשם 7** אישר שהנאשמים רצו להרתיע את היהודים ו"כוונתו הייתה להפחיד את היהודים" (ת/85 עמ' 4; ת/91 ש' 25).

46. ב"כ הנאשמים טענו שהלכת הצפיות אינה חלה בעניינם מפני שגרימת בהלה ופחד בציבור אינה תוצאה הכרחית ממעשיהם, כיוון שהיא תלויה בגורמים נוספים למשל בהיקף החשיפה התקשורתית ומידת השפעתו על הציבור ואין כל ראייה לכך שהנאשמים היו מודעים לגורמים אלה. ואולם, יידוי אבנים על רכבים של יהודים, במהלך אירועי "שומר החומות" בלוד, מוביל למסקנה כי הנאשמים ראו מראש את ההתרחשות של פחד ובהלה כאפשרות קרובה לוודאי, וזאת ללא קשר לחשיפה תקשורתית כזו או אחרת.

הגם שמדובר בעבירת מטרה (על מנת לגרום פחד ובהלה), ואין הכרח בתוצאה של "גרימת פחד ובהלה" נראה שבפועל המעשים אף גרמו לפחד ובהלה, כפי שעולה מן הדיווחים הרבים של אזרחים למוקד 100 של המשטרה, אם כי מדובר בדיווחים אשר רק בחלקם מתייחסים למעשי הנאשמים, וחלקם למעשים אחרים שהיו במהלך אותו יום, במסגרת אירועי "שומר חומות" (ת/191-195; ת/199-200).

לפיכך, הוכחה המטרה לעורר פחד או בהלה בציבור בעניינם של הנאשמים.

(3) היה במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו -

47. כפי שעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, עם התקרבות רכבו של המנוח לאזור האש, יידו הנאשמים 1-7 בעוצמה ומטווח קצר מספר אבנים לעבר הרכב, במטרה לפגוע ברכב ולגרום למום, נכות או חבלה חמורה ליושבי הרכב. מספר אבנים פגעו ברכב, ואבן שיודתה על ידי הנאשמים 1-7 פגעה בשמשה האחורית של הרכב, ואבן נוספת פגעה בשמשה השמאלית קדמית, ניפצה אותה ופגעה בעוצמה רבה בראשו של המנוח. בהמשך לכך, המנוח איבד את ההכרה, פונה לבית החולים, וכתוצאה מפגיעת האבן בראשו של המנוח, נגרם לו נזק מוחי חמור, ובהמשך נקבע מותו. המסקנה היחידה האפשרית מעובדות אלה, שבהן הודו הנאשמים בבית המשפט, היא ש"היה במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם" - סיכון אשר למרבה הצער אף התממש.

הנאשמים אף הודו בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(1)(1) בכך שיידו אבנים בכוונה לגרום למנוח נכות, מום או חבלה חמורה, והודו בעבירה של חבלה במזיד ברכב לפי סעיף 413ה', בכך שיידו אבנים לעבר כלי רכב בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה. מכאן, שמעצם הודאת הנאשמים בעבירות אלה, נלמדת העובדה שהיה במעשיהם סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם.

גם מתוך הראיות עולה מסקנה זוהה. כפי שתיארו הנאשמים בהודעותיהם, זריקת אבנים ממרחק קצר

לעבר כלי רכב בכביש ראשי, בשעות החשיכה, על ידי חבורה, לרבות גודל האבן אשר נזרקה לעבר רכבו של המנוח, מובילה למסקנה ההכרחית שהוכח רכיב זה של סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם. ניכר כי כל אדם מבין שכאשר מיידים אבנים באופן הזה, אדם עלול להיפגע פגיעה חמורה (ת/11 ס' 38; ת/41 עמ' 6 ש' 115-116). התוצאה הטרגית של האירוע הנוכחי מהווה הוכחה נוספת לכך.

לפיכך, הוכח היסוד שלפיו "היה במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם".

48. בכל הנוגע לדרישת "דבר מה נוסף" להודאותיהם של הנאשמים, הרי שבעניינו של כל אחד מהנאשמים 1-7, הודאותיהם של יתר הנאשמים, אשר מאמתות ומחזקות זו את זו, מהוות "דבר מה נוסף".

49. ההגנה טענה כי יש להיזהר מההגדרות הגורפות מידי של המונח "מעשה טרור", כך שיחיל גם מקרים שאינם ראויים להיחשב כמעשה טרור בהתאם לתכליתו, ולדוגמה התייחסו למקרה של תקיפה על רקע אידיאולוגי של מפגין בהפגנה, אשר עלולה בהסתברות קרובה לוודאי לעורר פחד ובהלה בציבור המפגינים (ראו גם מרדכי קרמניצר ועמיר פוקס, חוות דעת המכון הישראלי לדמוקרטיה בנושא הצעת חוק המאבק בטרור, תשע"א-2011 (10.2.14)). אכן, יש לפרש את הוראות החוק בהתאם לתכליתו, כך שלא יפלו לגדרו מקרים שאינם מתאימים מטבעם ובאופיים לתכלית החוק. עם זאת, סבורני כי המקרה הנוכחי, שבו במהלך אירועי שומר חומות, יידו הנאשמים אבנים לעבר כלי רכב שבהם נסעו מי שזוהו על ידם כיהודים, באשר הם יהודים, ובסופו של יום, המנוח נפצע כתוצאה מיידוי האבנים, ובהמשך נפטר מפצעיו - נופל לגדרו של המונח "מעשה טרור" בהתאם לתכליתו של החוק, וללשונו.

בהקשר זה יודגש כי חוק המאבק בטרור, מתייחס בסעיף 1 הקובע את מטרתו, בין היתר, לשם "מניעה וסיכול של עבירות טרור המבוצעות בידי ארגוני טרור או יחידים". כלומר, החוק נועד לא רק למאבק בארגוני טרור, אלא גם למעשי טרור אשר מבוצעים על ידי יחידים שאינם פועלים במסגרת ארגוני טרור.

50. טענות הנאשמים **לאכיפה בררנית** מול אותם מתפרעים יהודים, אשר תקפו אותם קודם לכן בשל היותם ערבים, וכן טענות לאכיפה בררנית מול נאשמים במקרים אחרים אשר לא הואשמו בנסיבה המחמירה של "מעשה טרור" - אינן מצדיקות במקרה הנוכחי הימנעות מהרשעת הנאשמים בנסיבה של "מעשה טרור", ומקומן להתברר במסגרת גזירת הדין.

51. אני מקבל את טענות ההגנה, אשר נתמכות בראיות, כי הנאשמים פעלו באופן ספונטני נוכח אירוע אלים מקדים שהופנה כלפיהם על ידי קבוצת מתפרעים יהודים, תחילה ביקשו לפעול באופן נורמטיבי לשם קבלת סיוע, עת ניסו מספר פעמים להזעיק את כוחות המשטרה, אולם ללא הועיל ונתרו בתחושת חוסר אונים בשלב ההתפרעות שקדמה לביצוע העבירות. שיקולים אלה המהווים חלק מנסיבות העבירות, יילקחו בחשבון בעת קביעת עונשם של הנאשמים.

52. **לאור על האמור לעיל, הוכחה מעבר לספק סביר הנסיבה המחמירה של "מעשה טרור"**

לפי סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, ו"מניע גזעני" לפי סעיף 144 לחוק העונשין.

סיכום בעניין הנאשמים 1-7

53. בסיכומי של דבר הוכחה המאשימה מעבר לספק סביר את יסודותיו של "מעשה טרור" לפי סעיף 37 לחוק המאבק בטרור: מניע לאומני/גזעני, מטרה לעורר פחד ובהלה בציבור, ובמעשה היה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם. כן הוכח "מניע גזעני" לפי סעיף 144 לחוק העונשין. לפיכך יש להרשיע את הנאשמים בעבירות המיוחסות להן בכתב האישום, לרבות הנסיבות המחמירות הללו.

54. אכן, מעשיהם של המתפרעים היהודים אשר התריסו והשליכו אבנים זמן קצר קודם לכן היוו את הטריגר למעשי הנאשמים. חלק מהנוכחים במקום ניסו תחילה להתקשר למטרה ולדווח על מעשי המתפרעים היהודים. הנאשמים פעלו בתגובה למעשי המתפרעים, באופן ספונטני וללא תכנון מוקדם. מעשי הנאשמים בוצעו בסמוך למקום עבודתם, והם לא הגיעו למקום במיוחד במטרה לבצע עבירה. במסגרת המניעים של הנאשמים, ביחד עם המניע הלאומני, היו גם תחושות כעס כלפי המתפרעים היהודים. לנאשמים לא הייתה אידיאולוגיה לאומנית סדורה ומגובשת ואין להם שיוך ארגוני לארגון טרור כלשהו. ואולם, בכל אלה אין כדי לשלול את הוכחת היסודות של "מעשה טרור". כל הטענות הללו של הנאשמים, אשר נמצאו כמבוססות, כמו גם טענות בנוגע להגנה מן הצדק ולאכיפה בררנית - ישקלו במסגרת גזר הדין.

עניינו של הנאשם 8

55. בעניינו של הנאשם 8 הוגש כתב אישום מתוקן, שבו הוא התווסף לכתב האישום נגד יתר הנאשמים, ויוחסו לו העבירות הבאות: **מעשה טרור של ידוי אבן לעבר כלי תחבורה בצוותא, עבירה לפי סעיף 332א(ב) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, וסעיף 37 לחוק המאבק בטרור; ושיבוש מהלכי משפט בצוותא, עבירה לפי סעיף 244 ביחד עם סעיף 29 לחוק.**

56. על פי המתואר בעובדות כתב האישום בעניינו של הנאשם 8, הוא עובד באולם האירועים והוא בנו של בעל אולם האירועים. הנאשם 8 הוא קרוב משפחתו של מוסא חסונה ז"ל אשר נורה למוות. המתפרעים היהודים גרמו נזק, בין היתר, לרכבו של הנאשם 8. לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו, חברו הנאשמים (ובכלל זה הנאשם 8) יחדיו במטרה ליידות אבנים לעבר כלי רכב של יהודים, במטרה לפגוע בכלי הרכב על יושביהם, והכל מתוך מניע לאומני אידיאולוגי, ובמטרה לעורר פחד ובהלה בציבור, וכאשר היה במעשה סיכון ממשי לחבלה חמורה בגופו של אדם. בהמשך, הצטיידו הנאשמים באבנים, התמקמו בזירת האירוע במקומות שונים, והמתינו לכלי רכב שבהם נוסעים יהודים שיעברו במקום על מנת ליידות לעברם אבנים. הנאשמים ידו אבנים לעבר מספר כלי רכב שעברו במקום, לאחר שזוהו ככלי רכב שבהם נוסעים יהודים.

לאחר השלכת האבן לעבר המנוח, ולאחר שהנאשמים נוכחו לדעת כי פגעו במנוח וברכבו, שוחחו

ביניהם הנאשמים 1, 2, 4, 7 ו-8, בנוכחות נאשם 8, לגבי הצורך בהעלמת המצלמות, וזאת במטרה להסתיר את מעשיהם ולשבש את החקירה. בהמשך לכך, פנה הנאשם 8 למשרדו שבאולם האירועים, וניתק את מצלמות האבטחה במקום. במשרד מסר הנאשם 8 לנאשם 5 את מכשיר ה-DVR של המצלמות. בהמשך, ולאחר שהמנוח עזב עם הרכב את זירת האירוע, המשיכו הנאשמים ליידות אבנים לעבר כלי רכב שבהם נסעו יהודים.

למען הסר ספק יובהר כי לא מיוחס לנאשם יידוי אבנים לעבר רכבו של המנוח.

57. ביום 4.4.22 מסר הנאשם 8 מענה בכתב לכתב האישום, ובו אישר שנכח באולם האירועים במועד הרלוונטי, מתוקף היותו בנו של בעל האולם, סלים חסונה, ואישר כי באותה עת החלו מתפרעים יהודים להשליך חפצים שונים לעבר האולם ולגרום לוונדליזם. הנאשם אישר שאכן נטל חלק בהשלכת חלק מאותם חפצים שנזרקו לחצר האולם חזרה אל מחוץ לחצר, אך מבלי שהתכוון לפגוע ברכב או באדם, וכהגנה עצמית. הנאשם כפר בידוי אבנים לעבר כלי רכב. בנוגע למכשיר ה-DVR טען כי הפעילו עליו לחץ כדי שיפרק את המכשיר, והוא עשה כן כי פחד מאוד, וללא מחשבה פלילית למעשיו. כן כפר בהוראות החיקוק.

יצוין כי בדיון שבו הודו יתר הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן בעניינם, ביום 1.7.24, מסר ב"כ הנאשם 8 כי הנאשם 8 כופר בעבירת השיבוש המיוחסת לו, טען כי לגבי ה-DVR, בסופו של דבר, אביו של הנאשם 8 מסר את המכשיר למשטרה, מבלי שנמחק ממנו או שניסו למחוק ממנו דבר. המשטרה הגיעה לבית העסק, וקיבלה את ה-DVR. לגבי יידוי האבנים טען כי הנאשם "התעסק עם רכבו", וכאשר פגעו ברכבו שחנה בסמוך לבית העסק, רואים אותו במצלמות מתעסק ברכב בזמן יידוי האבנים, ולא רואים אותו בשום שלב זורק אבנים.

טיעוני הצדדים בעניין הנאשם 8

58. **ב"כ המאשימה**, עוה"ד יעל עצמון ולירון שטרית, טענו כי הנאשם 8 לא טען טענות זוטא, הצטרף בתחילת ההליך לבקשת כלל הסנגורים לזימון כל עדי התביעה, אולם במהלך ניהול התיק לא חקר אף אחד מעדי התביעה ואף לא העלה כל טענה מקדמית. למעט עדותו שלו, לא העידו עדי הגנה מטעמו.

מוסכם כי רכבו של הנאשם 8 נפגע כתוצאה ממעשי המתפרעים היהודים, הוא נסע לביתו עם הרכב הפגוע ושב לזירה בחלוף זמן קצר. הוכח כי הנאשם חזר לזירת האירוע, לאחר עזיבת המתפרעים היהודים וטרם הגעת רכבו של המנוח לזירה, והוא חבר ליתר הנאשמים וביחד איתם יידה אבנים לעבר כלי רכב שזוהו בהם נוסעים יהודים, הכל מתוך מניע גזעני ולאומני כנקמה כלפי יהודים באשר הם. הראיות המוכיחות את אשמת הנאשם בעבירה זו כוללות את הודאותיו בחקירות השב"כ ובמשטרה כי יידה אבנים לעבר כלי רכב של יהודים, כאשר תחילה הכחיש, לאחר מכן שיקר ולאחר שהוצגו בפניו הראיות הודה וחזר על הודאתו גם לאחר שהתייעץ עם עורך דינו; הפללת יתר הנאשמים את הנאשם כמי שיידה אבנים לעבר כלי רכב של יהודים; צילומי מצלמות האבטחה שמצביעות על נוכחות הנאשם

בזירה, הרמת אבן והתבוננות מקרוב ברכבו של המנוח לאחר הפגיעה בו וכן שקרי הנאשם בעדותו בבית המשפט. הודאות הנאשם מתיישובות היטב עם יתר הראיות בתיק. בעדותו בבית המשפט, הנאשם טען ששיקר בחקירותיו כיוון שפחד מחקירות השב"כ, אולם הוא לא טען כל טענת זוטא. בחקירתו הנגדית אישר שלא איימו עליו, לא מנעו ממנו מזון או שינה אלא שב וטען באופן סתמי כי פחד. לפיכך, עתרה המאשימה להעדיף את הודאות הנאשם בחקירותיו על פני גרסתו בבית המשפט.

המאשימה הפנתה לאמרות של יתר הנאשמים בחקירותיהם המפלילות את הנאשם.

אשר לשאלת המניע "מעשה טרור" - חקירותיו של הנאשם בשב"כ ובמשטרה מקימות את יסודות העבירה, כאשר אמר כי המניע היה לפגוע ברכבי יהודים, רכבי הערבים זהו באמצעות הפעלת וינקרים ויידוי האבנים נעשה רק על רכבי היהודים, אישר שבעצמו ידה אבנים על רכבי יהודים, והסביר כי הסיבה למעשיו היה אקט של נקמה בשל התחממות המצב בין היהודים לערבים בעיר לוד.

אשר לעבירת השיבוש - טענה המאשימה כי אין מחלוקת שהנאשם ניתק את מכשיר ה-DVR ממקומו. לטענתו עשה כן לדרישת רעולי פנים שהגיעו למקום. טענה זו היא ניסיון להרחיק עצמו מביצוע העבירה, כאשר הנאשם לא מסר כל פרט על אודות האנשים שאיימו עליו ולא ברור מה היה המניע שלהם. כאשר עומת בחקירה הנגדית עם הודעותיו שבהן טען כי הנאשם 1 ביקש ממנו לנתק את המכשיר, טען הנאשם כי אינו זוכר.

ניתוק המכשיר התרחש דקות לאחר הפגיעה במנוח וקיים קשר הדוק וישיר בין המעשים שביצעו הנאשמים לבין ניתוק המכשיר והמטרה היתה להסתיר את מעשיהם. בהודעות הנאשם 8 אישר את הקשר שבין ניתוק מכשיר ה-DVR לבין מעשי הנאשמים שהתרחשו זמן קצר קודם לכן, תאר כי הנאשמים ביקשו ממנו לנתק את המצלמות והוא עשה כן, וכי המעשה היה לאחר יידוי האבנים על רכבי היהודים. הנאשם אמר בחקירותיו כי מבין שעשה טעות וכי במעשיו שיבש ראיות. גרסתו כיום אינה מתיישבת עם ההיגיון והשכל הישר.

59. **לטענת ב"כ הנאשם 8**, עוה"ד שוקרי אבו טביק וחי אוזן, המאשימה לא עמדה בנטל להוכחת העבירות מיוחסות לנאשם ויש לזכותו. ביחס לעבירת יידוי אבן בנסיבות של מעשה טרור, לא קיימת כל ראיה אובייקטיבית הקושרת את הנאשם למעשה ובכלל זה סרטוני מצלמות האבטחה.

הנאשם נחקר ארבע פעמים במשטרה, בשתי החקירות הראשונות הכחיש את המיוחס לו, בחקירתו השלישית קשר עצמו ליידוי אבנים לעבר כלי רכב של יהודים ובחקירתו הרביעית חזר בו מההודאה, ואישר שהחזיק אבן אך לא זרק אותה. נחקר 12 פעמים בשב"כ, חקירותיו אינן מתועדות, ורק בחקירה מיום 1.6.21 (ת/101א) קשר עצמו למיוחס לו. גרסתו המפלילה נמסרה לאחר 7 ימים בהם הוחזק בתנאים קשים, ללא שנועץ בעורך דין וכאשר היה נתון בלחץ נפשי קשה. בהמשך חזר בו מהודאתו וטען כי זו הוצאה ממנו תוך הפעלת לחצים ומתוך פחד ומצב נפשי קשה.

בעדותו בבית המשפט העיד הנאשם שדבריו בחקירת השב"כ אינם אמת והסביר כי הודה כיוון שפחד. ציין כי יכול להיות שבחקירת השב"כ גרמו לו להודות תוך הבטחה שיקבל עונש מופחת. שב וטען בעדותו שלא זרק אבנים כלל.

אשר להפללת הנאשם על ידי יתר הנאשמים בחקירותיהם נטען כי הנאשמים האחרים שיקרו בחקירות על מנת לחלץ עצמם וכדי לרצות את חוקרי השב"כ. הנאשם בעדותו טען כי יתר הנאשמים משקרים כפי שהוא שיקר כאשר הודה בחקירתו בשב"כ.

בנוגע לעבירת השיבוש - הנאשם אישר שניתק את מכשיר ה-DVR והעבירו לאביו אשר העביר את המכשיר למשטרה. הנאשם טען כבר בחקירותיו במשטרה ובהמשך בעדותו כי איום על ידי רעולי פנים לעשות כן, אחרת ישרפו את האולם. כן טען הנאשם כי התקשר למשטרה כדי לדווח שהותקף, אולם לא נענה. במבחן התוצאה הסופית הנאשם שמר על מכשיר ה-DVR, ואביו העבירו למשטרה כך שלא נעברה עבירת שיבוש, כיוון שלא נמחקו ממנו צילומים והעבירה לא הושלמה. לשיטת ההגנה חוסר הברירה של הנאשם בעת ביצוע העבירה מהווה סייג של "כורח" לפי סעיף 34 יב לחוק העונשין.

דין והכרעה בעניין הנאשם 8

60. לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים, את הודעות הנאשם 8 בחקירותיו במשטרה ובשב"כ, ואת עדותו בבית המשפט, וכן את סרטוני מצלמות האבטחה, שוכנעתי כי יש להרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. הנאשם הודה בחקירותיו במעשים האמורים, וסבורני כי יש לקבל את הודאותיו כמהימנות, וכי נמצא להן "דבר מה נוסף". מנגד, לא ניתן לייחס מהימנות לעדותו של הנאשם בבית המשפט.

61. הודאת חוץ של נאשם נבחנת על סמך שני מבחנים, מבחן פנימי ומבחן חיצוני. המבחן הפנימי בוחן את משקל ההודאה לאור סימני האמת העולים ממנה. המבחן החיצוני מבקש לתמוך את ההודאה בתוספת ראייתית מאמתת מסוג "דבר מה נוסף". זאת על מנת להפיג את החשש כי הנאשם הודה במעשים שלא ביצע. תוספת ראייתית זו יכולה להיות ישירה או נסיבתית, ובלבד שיש בה כדי לאמת את תוכן ההודאה. במסגרת מבחן זה, נבדקת ההודאה על פי סימני האמת החיצוניים לה, שיש בהם, לפי מבחני השכל הישר, כדי לשפוך אור על אמיתותה. בין שני המבחנים הללו מתקיים יחס של "מקבילית כוחות": ככל שמהימנות ההודאה על פי המבחן הפנימי גבוהה יותר, כך ניתן יהיה להסתפק בתוספת ראייתית בעלת משקל פחות, ולהפך (ראו למשל, ע"פ 7388/20 **בן אוליאל נ' מדינת ישראל** (פיסקה 70 לחוות דעתו של כב' השופט י' אלרון) (1.9.2022); ע"פ 4995/23 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (29.7.24) פיסקה 35 לחוות דעתו של כב' השופט י' כשר)).

62. **סוגיית קבילותן של אמרות החוץ של הנאשמים 1-7 כלפי הנאשם 8** - המאשימה בטיעוניה ביקשה להסתמך, בין היתר, על אמרות החוץ של הנאשמים 1-7 כלפי הנאשם 8. כאמור לעיל, הנאשמים 1-7 הודו במעשים המיוחסים להם בכתב האישום במסגרת הסדר טיעון, והוסכם שהטיעון

וההכרעה בשאלות שנותרו במחלוקת, יתבססו על כל הראיות שהוגשו לבית המשפט, מבלי שהנאשמים יעידו בבית המשפט. הנאשם 8 לא נטל חלק בהסדר הטיעון, ולפיכך ההסכמות שהושגו אינן רלוונטיות לגביו. בשים לב לכך שהנאשמים 1-7 לא העידו בבית המשפט, ולאור העובדה שהמאשימה הסתמכה בסיכומיה על אמרותיהם של הנאשמים 1-7 כלפי הנאשם 8, מבלי שהצדדים טענו לעניין קבילות האמרות, הרי שביקשנו את התייחסות הצדדים לכך. זאת לאור סעיף 10ב לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 אשר קובע כי **"אמרה בכתב שניתנה מחוץ לבית המשפט תהיה קבילה כראיה בהליך פלילי אף אם נותנה אינו עד במשפט, אם שני הצדדים הסכימו לכך ותוכן האמרה לא היה שנוי במחלוקת, ובלבד שהנאשם היה מיוצג על ידי עורך דין"**.

המאשימה טענה כי אמרות החוץ של הנאשמים 1-7 קבילות כלפי הנאשם 8 וזאת מכוח הסכמת ב"כ הנאשם 8 הנלמדת מכך שכאשר הוגשו כלל אמרות הנאשמים בתיק, ב"כ הנאשם 8 לא העלה כל טענה ביחס לכך וכן כי הנאשם 8 נחקר בעדותו חקירה נגדית על תוכן האמרות ולא הועלתה כל התנגדות או טענה בעניין. מעבר לכך ההסכמה נלמדת אף מכך שבסיכומי ההגנה, ב"כ הנאשם 8 התייחס בעצמו לתוכן אמרות הנאשמים 1-7 ואף נימק מדוע אין לתת להן משקל כאשר טען שהנאשמים 1-7 שיקרו ולא טען ביחס לקבילותן של האמרות.

מנגד, טען ב"כ הנאשם 8 כי לא הסכים לקבילות אמרות החוץ של הנאשמים 1-7 אשר לא העידו בבית המשפט. הוא הסביר כי התייחסותו לאמרות הנאשמים 1-7 בסיכומיו היו הכרחיות כיוון שהמאשימה טענה בסיכומיה שהן מהוות ראיה נגד הנאשם. בסיכומיו דחה את גרסת הנאשמים 1-7 וטען שהם משקרים. כן טען כי אי התייחסותו לצירוף אמרות הנאשמים לתיק המוצגים, אינה מהווה הסכמה לקבילותן כלפי הנאשם 8. תוכן אמרות הנאשמים הוא במחלוקת, הן לפי עדות הנאשם והן בסיכומים, ולכן התנאים הקבועים בסעיף 10ב אינם מתקיימים.

ימים אחדים לפני מועד מתן הכרעת הדין ביקשה המאשימה להפריד את המשפט, לפי סעיף 88 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, כדי לאפשר את העדת הנאשמים 1-7 נגד הנאשם 8, אך לאור המועד שבו הוגשה הבקשה, וכן לאור התוצאה שאליה הגענו ללא הודעותיהם של נאשמים 1-7 - דחינו את בקשה המאשימה.

לאחר שעיינתי בטיעוני הצדדים, שוכנעתי כי הנאשם 8 לא נתן את הסכמתו לקבלת אמרות הנאשמים 1-7 כלפיו, ואף לא הסכים לאמיתות תוכנם של הדברים. בהעדר הסכמה וכשתוכן האמרות שנוי במחלוקת, הרי שמדובר בראיות בלתי קבילות כלפי הנאשם 8.

סעיף 10ב' לפקודת הראיות קובע שני תנאים מהותיים לקבילות הודעתו של אדם אשר לא העיד בבית המשפט. האחד הוא ששני הצדדים הסכימו לכך, והשני הוא שתוכן האמרה לא היה שנוי במחלוקת. לסעיף 10ב' לפקודת הראיות תכלית חשובה והיא יעילותו של ההליך המשפטי. לא אחת מוגשות לבתי המשפט הודעות של עדים בהסכמת הצדדים, חלף חקירתם בבית המשפט, וזאת כדי להימנע מהצורך לזמנם לבית המשפט, להטריחם לעדות, וכדי לייעל את ניהול ההליך. עם זאת, לשם כך קיימת חשיבות

שההסכמה להגשת ראייה לפי סעיף זה תהיה מפורשת ושתוכן האמרות לא יהיה שנוי במחלוקת. לעתים ניתן להכיר גם בהסכמה מסויגת או חלקית לתוכן האמרה (ראו ע"פ 9227/23 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (29.12.2024) (חוות דעתו של כב' השופט ע' גרוסקופף); ע"פ 4191/05 **אלטגאוז נ' מדינת ישראל**, פסקה 27 (25.10.2006); רע"פ 6831/09 **טורשן נ' מדינת ישראל**, פסקה 33 (18.7.2011); ע"פ 7653/11 **ידען נ' מדינת ישראל**, פסקה 27 (26.7.2012)).

במקרה הנוכחי לא הייתה הסכמה כזו, והאמרות היו באופן ברור שנויות במחלוקת. אין גם בסיס לקביעה שצירוף הודעות הנאשמים 1-7 לתיק המוצגים, נעשה בהסכמתו של הנאשם 8, זאת במובחן ממקרים רבים אחרים שבהם צירוף הודעות של עדי תביעה לתיק המוצגים נעשה בהסכמת ב"כ הנאשם. כך גם העובדה שב"כ הנאשם לא התנגד להצגת האמרות לנאשם במסגרת חקירתו הנגדית, אינה מהווה הסכמה לקבילות האמרות עצמן, וממילא לא הייתה מניעה להצגת האמרות לנאשם בחקירתו הנגדית, אף אם אין קבילות כראייה לאמיתות תוכן. לפיכך, אמרות הנאשמים 1-7 אינן קבילות כלפי הנאשם 8.

63. **באשר לשאלה האם הנאשם 8 יידה בעצמו אבנים** - בהודעותיו הראשונות בחקירות במשטרה הכחיש הנאשם שיידה אבנים.

בחקירתו הראשונה בשב"כ מיום 23.5.21 (לאחר שנועץ בעו"ד בטרם הגיע לחקירה), טען תחילה כי פרט אליו ולאביו לא היו בזירה אנשים נוספים, בהמשך השיב שאינו זוכר אם היו אנשים נוספים פרט לחשמלאי שהגיע לבצע עבודה במקום ואיש עבודות גבס, ולבסוף מסר שמות פרטיים של שלושה אנשים (ת/98). גרסה זו שבה ניסה לטשטש ולהעלים את נוכחות יתר הנאשמים בזירת העבירה - היא בבירור גרסה שקרית.

בחקירתו השנייה בשב"כ מיום 24.5.21 (ת/99), שבה היה מנוע מפגש עם עו"ד, מסר את שמות הנאשמים האחרים שהיו בזירה, תאר את ההתרחשות מול המתפרעים היהודים, שבה השתתף בזריקת כסאות פלסטיק לעבר המתפרעים, ואת הנזק שהמתפרעים גרמו לרכבו, נסיעתו ברכבו הפגוע וחזרתו לזירה ברכבה של אשתו. אישר ששהה ברחוב ביחד עם אחרים שיידו אבנים לעבר כלי רכב, תאר את האבחנה בין רכבי יהודים לרכבי ערבים, כאשר לערבים נאמר להפעיל 4 וינקרים לשם הגנתם. תאר באופן מפורט את סוג האבנים שהושלכו (נאספו מאדניות ליד האולם, חלוקי נחל בצבע לבן וחלקן סלעים). שלל שיידה אבנים בעצמו אך כלל הנוכחים סביבו עשו כן (ת/99, ס' 21).

בחקירה השלישית בשב"כ, באותו יום, 24.5.21, חזר על כך שלא יידה אבנים, ואף חזר בו מכך שהשליך כסאות (ת/100, ס' 10), וכן טען שכרים בהלול (נאשם 3) אשר מפליל אותו ביידי האבנים, אינו אומר אמת (ת/100, ס' 26). לאחר שהוצגה לו הסתירה בין החקירה הקודמת שבה אישר שזרק כסאות, לחקירה הנוכחית שהכחיש, השיב שאינו בטוח האם זרק או לא (ת/100, ס' 99). ניכר כי גם בחקירה זו, לא מסר הנאשם אמת, וניסה להרחיק עצמו מכל מעשה של השלכת חפץ.

בחקירה רביעית בשב"כ מיום 25.5.21 (ת/101) שב ושלל מעורבות ביידי האבנים. הנאשם תחילה הכחיש שזרק כסאות, ובהמשך שינה את גרסתו מסר שאינו זוכר אם זרק כסאות, לאחר מכן מסר שהוא ידה פח אשפה לעבר יהודים, ומסר לחבריו כיסאות על מנת שיידו אותם לעבר יהודים, אך הוא לא ידה כיסאות בעצמו. כל זאת לפני שנסע לביתו וחזר. (ת/101, ס' 31, ס' 55, ס' 66, בק 66(11)). לאחר עזיבת המתפרעים היהודים את המקום, יצא ביחד עם אחרים אל מחוץ לאולם, נסע עם רכבו הפגוע וחזר לזירה. הבחין בחסימות אשר על הכביש, ראה את יתר הנאשמים מיידים אבנים לעבר כלי רכב שחלפו בכביש אולם לא עמד לצידם, אלא נכנס לאולם (ת/101, ס' 66, ס' 68(5)). ניכר כי גרסה זו של הנאשם היא גרסה מתפתחת, שבה הנאשם מגלה טפח ומכסה טפחיים.

בחקירת המשטרה הראשונה מיום 26.5.21 (ת/94), שבה היה עדיין מנוע מפגש עם עו"ד, טען שהמתפרעים היהודים שברו את דלת האולם ואת המכוניות. הוא והאחרים זרקו עליהם כסאות ופחי אשפה (ש' 42). הנאשם טען כי לאחר עזיבת המתפרעים היהודים את המקום, נסע עם רכבו שנפגע ממעשי היהודים, והחזירו לביתו. הוא חזר לאולם עם רכבה של רעייתו. ראה אחרים זורקים אבנים לעבר כלי רכב (ת/94 עמ' 4-5). הוא עצמו לא ידה אבנים.

בחקירת שב"כ מיום 1.6.21 (ת/101א') חזר על כך שלא ידה אבנים (ס' 15).

בחקירת משטרה שנייה מיום 1.6.21 (ת/95), לאחר שהתייעץ עם עו"ד, הוצג לו סרטון של האירוע שבו רואים אותו. הנאשם טען שהוא לא זרק אבנים, הטלפון שלו נפל, ומה שרואים במצלמה, זה שהוא התכופף להרים את הטלפון (ש' 76-77). הנאשם נשאל האם זרק אבן, והשיב "נשבע לך שאפילו לא הרמתי" (ש' 85-87). הוצג לו בסרטון שרואים אותו מרים ומחזיק אבן, ואז שינה את גרסתו ואישר שהרים אבן, אך לדבריו לא זרק אותה (ת/95, 21-91). גם גרסה זו של הנאשם היא גרסה מתפתחת, ובה הנאשם מנסה להתאים את גרסתו לראיות שמוצגות לו. תחילה טען שהרים טלפון, אח"כ טען שאפילו לא הרים אבן, ולאחר שהוצג לו הסרטון, אישר שהרים אבן וטען שלא זרק אותה. כאמור לעיל, גרסת הנאשם מתפתחת תוך כדי חקירותיו, ותוך כדי שמוצגות לו ראיות. הנאשם מגלה טפח ומכסה טפחיים.

בחקירת שב"כ מיום 3.6.21 (ת/102) שב והכחיש שיידה אבנים לעבר כלי רכב. בסוף החקירה אמר שלמחרת יספר לחוקר את האמת (ת/102). למחרת, ביום 4.6.21, נאמר לנאשם כי יתר החשודים אינם מפלילים אותו בגרימת מותו של המנוח, אלא רק ביידי האבנים (ס' 39). הנאשם שב וטען כי היה נוכח בעת יידי האבנים אולם לא ידה בעצמו. לאחר שצפה בסרטון בו תועד מרים אבן מהרצפה, טען כי חש מאוים, ולכן הרים אבן מהרצפה, אך לא זרק אותה (ת/103, ס' 46-47).

בחקירת שב"כ נוספת מיום 4.6.21 (ת/104) - תחילה טען שלא ידה אבנים. לאחר שהוצגו לו הודעותיהם של חבריו, הנאשמים האחרים, אשר לכאורה הפלילו אותו, אישר שיידה אבנים לעבר כלי רכב של יהודים, לאחר שהצטרף ליתר הנאשמים שיידו אבנים, העריך שיידה שלוש אבנים לעבר שני כלי רכב (סוזוקי בצבע כחול וטוטה קורולה בצבע כסף). לקח את האבנים מאדנית סמוכה וגודל

האבנים כגודל כף ידו. זיהה שמדובר ברכבי יהודים כיוון שהאנשים שעמוד במחסום צעקו מיהו יהודי. חלק מהערבים שעברו פתחו את החלונות וצעקו שהם ערבים (ת/104, ס' 64-62). כאשר רצה להזיז את רכבו, נאלץ לפתוח את מכסה המנוע בניסיון להניע את הרכב, וזאת בעת שחלף רכבו של המנוח בסמוך (ס' 64(16-14)). בשלב זה התבקש לנתק את המצלמות. הבין את בקשתם כדי להסתיר את מעשיהם. הודעה זו של הנאשם היא הודאה מפורטת, ובה תיאר את המעשים בסדר השתלשלות הגיוני וברור, באופן אשר תומך במהימנות הדברים. ניכר כי הסיבה המרכזית שהנאשם בחר להודות בחקירה זו היא העובדה שהוצגו לו הודעותיהם של חבריו, והבנתו כי יש בהודעות אלו לכאורה כדי להפלילו.

בחקירת שב"כ מיום 6.6.21 (ת/105) אישר שאמר אמת בחקירתו הקודמת, אודות האבנים שיידה לעבר מכוניות. הסביר שרק באותו שלב סיפר את האמת כיוון שקודם לכן חשש לספר על מעשיו.

בחקירה במשטרה מיום 6.6.21 (ת/96), לאחר שהתייעץ עם עו"ד, הנאשם 8 אישר שיידה אבנים על כלי רכב של יהודים, הסביר שזה נעשה ב"בגלל המצב שהיה במדינה" והאירועים באל-אקצה (ת/96 עמ' 3 ש' 57; עמ' 4). זרק 3-4 אבנים לעבר כלי הרכב ממרחק של 10-15 מ' אבנים בגודל של כף יד. טען שיידה אבנים לעבר רכב סוזוקי ורכב טויוטה שבתוכם האנשים שתקפו אותם בפעם הראשונה (המתפרעים היהודים), וזרק אבנים לעברם. לדבריו הם חזרו, וחשב שהם ירצו לתקוף אותם פעם נוספת, אלה אותם אנשים שעימם היו העימותים בפעם הראשונה (ת/96, ש' 43-36). הנאשם טען שזרק אבנים לעבר היהודים שקיללו אותם קודם לכן, ובו זמנית אישר שזרק אבנים על רקע לאומני מפני שהם יהודים (ש' 79-76). לא זכר האם אבנים שזרק פגעו ברכבים. הסביר שהסיבה לכך שבחקירותיו הקודמות במשטרה הכחיש שיידה אבנים, בכך שלא זכר שעשה כן. שלל שהופעל עליו לחץ להפליל את עצמו (ת/96 עמ' 4).

בחקירות שב"כ מיום 7.6.21 (ת/106, ת/107) - שלל שיידה אבנים לעבר רכבו של המנוח. בחקירה נוספת מאותו היום (ת/108) שב ושלל כי יידה אבנים אלא רק הרים אבן. בחקירת שב"כ מיום 8.6.21 (ת/109) - שב ושלל שזרק אבנים, לא הבחין בפגיעה במנוח.

64. בסיכומו של דבר, חקירותיו של הנאשם מעלות התפתחות בגרסתו. לאחר שנועץ בעורך דין, ולאחר שהוצגו לו הודעותיהם של חבריו, הנאשמים האחרים אשר לכאורה הפלילו אותו בידי האבנים, מסר הנאשם כי אכן יידה אבנים לעבר כלי רכב של יהודים, טען שסבר שמדובר באותם מתפרעים יהודים שחזרו, ומסר פרטים רבים אשר מובילים למסקנה שיש לקבל את הודאותיו בעניין זה כמהימנות, ולהעדיף על פני ההודעות שבהן הכחיש את יידוי האבנים, ובחלקן שיקר באופן ברור וניסה בכלל לטשטש ולהעלים את נוכחות יתר הנאשמים במקום (ת/98). הנאשם שלל בכל חקירותיו יידוי אבנים לעבר רכבו של המנוח, ואכן לא הואשם בכך. דווקא העובדה שגם בחקירות שבהן הודה ביידוי אבנים, שלל את יידוי האבנים לעבר המנוח, מעלה כי הודאת הנאשם לא הייתה תוצאה של "שבירה" בחקירה, וכי הנאשם לא ניסה לרצות את החוקרים, ולא היה מוכן לאשר להם עובדות שאינן נכונות. נכונותו להודות ביידוי האבנים מקורה בהבנה שיש בידי החוקרים ראיות לכך שאכן יידה אבנים.

65. **נסיבות של מעשה טרור** - כפי שהובהר בהרחבה בעניין הנאשמים 1-7, כדי להוכיח נסיבות של מעשה טרור, על המאשימה להוכיח כי המעשה (1) נעשה מתוך מניע לאומני; (2) נעשה במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור; (3) במעשה שנעשה היה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם. כפי שהובהר לעיל, החוק קובע כי אין נפקא מינה אם המניע או המטרה היו המניע או המטרה הבלעדיים או העיקריים.

מחקירותיו של הנאשם 8 ניתן ללמוד על מניע כפול, הן מניע לאומני לפגוע ביהודים, והן מניע של ניסיון לפגוע במי שהוא סבר שהם המתפרעים היהודיים שחזרו.

בחקירת שב"כ מיום 24.5.21, שבה הנאשם אמנם לא אישר שהוא עצמו יידה אבנים, אך אישר כי חברי הקבוצה יידו אבנים על רכבים של יהודים, וכי "נהג אשר עבר ואמר כי הוא נהג ערבי, אמרו לו הצעירים אשר היו באזור כי ידליק 4 וינקרים ובכך כולם ידעו כי הוא ערבי ולא יזרקו עליו אבנים" (ת/99, ש' 20(13)).

בחקירתו מיום 26.5.21, שגם בה לא אישר שהוא עצמו יידה אבנים, אך תיאר שהמניע של חברי הקבוצה בידי האבנים היה לפגוע ברכבים של יהודים כדבריו: "המטרה לפגוע ברכב של יהודים, אבל גם רכבים של ערבים נפגעו" (ת/94, ש' 101), וכי הרקע לידי האבנים "היה בלגאן שהתחיל יום לפני בלוד, היו הפגנות בגלל אל אקצא, ורצח מוסא חסונה על ידי יהודי בלוד" (ת/94, ש' 201). "ש. האם המטרה בזריקת האבנים לעבר הרכבים, לפגוע ברכבים של יהודים? ת. כן" (ת/94, ש' 208-209).

בחקירתו במשטרה מיום 1.6.21 אישר שחבריו לקבוצה המשיכו לזרוק על עוד רכבים, גם אחרי הפגיעה ברכב המנוח. "ש. האם הם עשו הבחנה בין יהודים לערבים? ת. כן." (ת/95, ש' 361-364).

בחקירת השב"כ מיום 4.6.21 שבה הודה בידי האבנים בעצמו, אישר שהוא הצטרף לחבריו לידי האבנים. הנאשם אישר שזיהה שמדובר ברכבי יהודים כיוון שהאנשים שעמדו בחסם צעקו מיהו יהודי ומי ערבי, ומעבר לכך הוא הסיק שמי שיידו לעברו אבנים באזור החסם הוא יהודי. חלק מהערבים פתחו את החלונות, הוציאו ידיים החוצה וצעקו שהם ערבים, וכך הוא ידע להבדיל (ת/104, ס' 64). הנאשם אף הסביר את ניתוק המצלמות על ידו בכך שהתבקש לעשות כן "על מנת להסתיר את העובדה שיידו אבנים לעבר מכוניות של יהודים" (ת/104, ש' 67). הנאשם מסר ש"החליטו לעשות כן בשל התחממות המצב בין יהודים לערבים בלוד וכאקט של נקמה ביהודים" (ת/104, ס' 72). כלומר, הודאת הנאשם בחקירה זו מבססת כדבעי את קיומו של המניע הלאומני.

בהודעתו במשטרה מיום 6.6.21, שבה הודה בידי האבנים לעבר כלי רכב, טען הנאשם הן למניע הלאומני והן לכך שהוא סבר שמדובר בכלי רכב ששייכים לאותם למתפרעים היהודים שתקפו אותם קודם. הנאשם תיאר כי חבריו יידו אבנים "לעבר הרכבים שעברו" (ת/96, ש' 32), וכי הוא יידה אבנים לעבר שני רכבים, מסוג סוזוקי וטיוטה שבהן היו מי שהוא סבר שהם המתפרעים היהודים שחזרו (ת/96, ש' 35-51). הנאשם הוסיף כי המטרה לזרוק אבנים לעבר כלי רכב הייתה "בגלל המצב שהיה במדינה"

(ת/96, ש' 36-59). בהמשך מסר הנאשם שזרק אבנים לעבר הרכבים של היהודים שקיללו אותם קודם לכן, אישר שיידה אבנים לעבר כלי רכב על רקע לאומני כי הם יהודים, ואם עבר רכב של ערבי לא זרק, וכי ידע להבדיל בין רכבים של יהודים לערבים, משום שהערבים היו מדברים בערבית או מוציאים ידיים מהחלון (ת/96, ש' 76-83). מה שגרם לאירועים הללו היה עניין אל אקצא (ת/96, ש' 93-94).

כלומר, לאור הודעות הנאשם, המסקנה היא שיידו האבנים על ידי הנאשם, בצוותא עם חבריו, היה הן מתוך מניע לאומני לפגוע ביהודים, לאור המצב הביטחוני, והן מפני שהנאשם סבר שמדובר במתפרעים היהודים שלהבנתו חזרו.

כמו כן, המסקנה מן הדברים האמורים, ובפרט לאור ביצוע המעשים בימים של "שומר חומות", והמתיחות שהייתה בעניין אל אקצא ולאחר רצח חסונה, היא שיידו האבנים בצוותא לעבר כלי רכב של יהודים, נעשה במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור, ולכל הפחות מתוך צפייה ברמת הסתברות קרובה לוודאי שהדבר יוביל לכך.

נוסף על כך, היה במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם. הנאשם אף אישר בחקירותיו שידע שיידו אבן יכול לפצוע אדם ואף להרוג אותו (ת/94, ש' 204-205; ת/104, ש' 71).

לפיכך, מתוך הודעותיו של הנאשם עולה כי היה לו מניע לאומני ביידו האבנים בצוותא עם חבריו, וזאת לצד מניע של רצון לפגוע במתפרעים היהודים אשר חשש כי הם חוזרים למקום. התקיימו גם המטרה לעורר פחד או בהלה בציבור, וסיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם, ומכאן שהוכחה הנסיבה המחמירה של מעשה טרור.

66. **אשר לעבירת השיבוש** - טענת הכורח שהעלה ב"כ הנאשם 8, דינה להידחות. בחקירה מיום 24.5.21 (ת/99) טען שהאחרים שהיו בזירה המליצו לו לנתק את מצלמות האבטחה והוא עשה כן. בחקירה זו לא טען שום טענה הנוגעת ל"כורח". בחקירה נוספת מאותו יום, 24.5.21, אישר שניתק את המצלמות לאחר יידו האבנים, זיהה את עצמו בסרטון המתעד אותו מנתק את המצלמות. כאשר נשאל לסיבת מעשיו השיב שעשה זאת כיוון שחשש מכל הסיטואציה (ת/100, ס' 8-9). גם בחקירה זו לא טען טענה הנוגעת לכורח. בחקירה מיום 25.5.21 כאשר נשאל מי היה עמו בעת שפרק את המצלמות השיב כי אחמד דנון (נאשם 5). הסביר כי פירק את המצלמות כיוון שלא רצה להסתבך עם אנשים (ת/101, ס' 13), ומפני שהנוכחים אמרו לו לנתק את המצלמות (ת/101, ס' 68(8)). הנאשם שוב לא העלה טענת כורח.

בחקירה מיום 26.5.21 טען כי "לאחר שחזרתי ברכב של אשתי לאולם, האנשים שהזכרתי את שמם, ביקשו ממני לנתק את מצלמות האבטחה של האולם... גם עבר רכב מסוג מאזדה בצבע בהיר שהיו בתוכו שני נוסעים, שהעבירו מסר וביקשו לנתק את מצלמות האבטחה או לשרוף לי את המקום, דרך האנשים שהיו בכניסה לשטיפה". מסר שראה את מכונית המאזדה לאחר שעזבה, אך לא ראה אותה

עוצר ליד החבורה (ת/94 עמ' 5 ש' 85-88). כלומר, לשיטת הנאשם הוא לא שמע בעצמו את האיום, ולא ראה בעצמו את האנשים המאיימים, אלא רק שמע על כך מפי חבריו שהיו במקום (ת/94, ש' 115-116). לאחר שהתבקש לנתק את המצלמות, נכנס מיד לאולם וניתק את המצלמות מה-DVR (ת/94 עמ' 5-6).

בחקירה הבאה מסר תחילה שבני החבורה אמרו לו ששני אנשים שהגיעו ברכב אמרו שאם לא ינתק את ה-DVR, ישרפו את העסק (ת/95, ש' 102-103). בהמשך, אישר שהנאשמים האחרים אמרו לו לקחת את ה-DVR (ת/95 ש' 320-321). לאחר מכן, חזר בו מטענה זו ואישר שלא היה שום רכב שנוסעו איימו לשרוף לו את העסק אם לא יעלים את ה-DVR, ומסר שהוא מתחרט על כך שהקשיב לחברו בקשר ל-DVR (ת/95, ש' 358-365; ת/96, ש' 33-34). הנאשם טען שהנאשמים האחרים האיצו בו לנתק את המצלמות, הלך ביחד עם אחד מדנון (הנאשם 5), העביר לידיו את מכשיר ה-DVR ואמר לו להעבירו לאחיו. בהמשך מצא את המכשיר ברכבה של אשתו (ת/101א). הנאשם הסביר כי ברקע לפרוק מכשיר ה-DVR המהומות שהיו והפגיעה ברכבי יהודים באמצעות ידיו אבנים בשל כך פנו אליו נאשמים 1-2 ואנשים נוספים וביקשו שינתק את המכשיר, כיוון שידעו שעשו דברים חמורים ותועדו (ת/103). הנאשם שב והסביר כי ניתק את מכשיר ה-DVR כיוון שחבריו ביקשו זאת ממנו (ת/104), ולא טען טענת כורח.

כלומר, מתוך הודעותיו של הנאשם עולה שהוא בחר לנתק את ה-DVR, לא בשל כורח, וכלל לא היו אנשים שאיימו עליו שאם לא יעשה כן ישרפו את העסק, אלא לכל היותר עשה זאת בשל לחץ קבוצתי של חבריו, אשר היו שותפים עמו ליידי האבנים, וחששו לאחר הפגיעה במנוח, שסרטוני המצלמות יפלילו אותם.

67. **"דבר מה נוסף"** - כאמור לעיל, לשם הרשעה על סמך הודאת חוץ של נאשם, נדרשת תוספת ראייתי מסוג "דבר מה נוסף". סבורני כי דבר מה נוסף לתמיכה בהודאת הנאשם בחקירתו, טמון בצילומי מצלמות שבהם רואים את הנאשם מרים דבר מה, כפי הנראה אבן, וכן נוכחותו במקום ביחד עם אחרים שהם מכרים שלו, חלקם עובדים שלו, וחלקם בני משפחתו, אשר ידיו אבנים. אמנם, לא רואים בסרטון את הנאשם משליך את אותה אבן, אך עצם הרמת החפץ על ידו, במהלך האירוע שבו חבריו מיידיים אבנים לעבר כלי רכב, תומכת בכך שהנאשם השתתף ביידי האבנים. לכך יש להוסיף את הכעס שחש הנאשם, בשל הנזק שנגרם לרכבו.

גם השיבוש שביצע הנאשם, בלקיחת מכשיר ה-DVR, מהווה "דבר מה נוסף", אשר מחזק את הודאות הנאשם. ביצוע פעולות השיבוש נועד להסתיר את מעשי הנאשם וחבריו, אשר ידו אבנים, ובכך תומך במסקנה שהנאשם אכן השתתף ביידי אבנים כלפי כלי רכב של יהודים (הגם שלא כלפי רכב המנוח). התנהגות מפלילה של נאשם לאחר ביצוע עבירה, ובכלל זה העלמת ראיות והכשלת החקירה, עשויה לשמש כ"דבר מה נוסף" להודאתו (בעניין זה ראו יניב ואקי, **דיני ראיות**, כרך ג', עמ' 1538 (2021)).

"דבר מה נוסף" להודאתו של הנאשם 8 קיים גם בשקרי הנאשם. גרסתו הראשונה של הנאשם

בחקירה, שבה טען כי פרט אליו ולאביו, לשני אנשי מקצוע, ושלושה אנשים שמסר את שמותיהם הפרטיים, לא היו בזירה אנשים נוספים, היא בפירוש גרסה שקרית, אשר מטרתה הייתה להעלים ולטשטש את נוכחותם של יתר הנאשמים בזירת העבירה, וזאת במטרה להקשות על גורמי החקירה להגיע לחקר האמת (ת/98, מיום 23.5.21). כמו כן, כאשר הנאשם 8 נשאל האם זרק אבן, אפילו אחת, השיב "נשבע לך שלא, אפילו לא הרמתי" (ת/95, ש' 85-87), לאחר שמוצגת לו תמונה של עצמו מרים אבן ומחזיק אותה, מתקן הנאשם 8 את גרסתו ומוסר "אני רק הרמתי אבן אבל לא זרקתי" (ת/95, ש' 91-92). כלומר, הנאשם 8 תחילה ניסה להרחיק עצמו מידי האבנים, ומסר שאפילו לא הרים אבן, אך לאחר שהוצגה לו ראייה חד משמעית על כך שהרים אבן, תיקן את תשובתו והתאימה לנחזה בתמונה.

68. הנאשם 8 העיד להגנתו (ביום 7.10.24) ומסר כי הותקף באירוע ולא זרק דבר (עמ' 527). לדבריו, ניתן גם לראות במצלמות שלא ידה אבנים. הוא טען שאנשים רעולי פנים איימו עליו שאם לא יוציא את מכשיר ה-DVR, ישרפו את המקום, ולכן עשה זאת. אלה שביקשו להוציא את המכשיר לא ביקשו לקחת אותו, אלא רק שיוציא אותו וישבור אותו (עמ' 528). הוא הוסיף כי התקשר למשטרה מספר פעמים באותו יום אך לא קיבל מענה. גם אביו התקשר למשטרה. לבסוף, אביו החזיר למשטרה את מכשיר ה-DVR, מבלי שנמחק ממנו דבר.

הנאשם עומת בחקירתו הנגדית עם הודאותיו בשב"כ ובמשטרה, שם מסר שיידה אבנים לעבר כלי רכב של יהודים. הנאשם טען כי דבריו בשב"כ ובמשטרה אינם נכונים, וכי ייתכן שאמר אותם בשל פחד (עמ' 528). הוא אישר שנסע מהמקום, וחזר עם הרכב של אשתו, וזאת לאחר שהמתפרעים היהודים עזבו את המקום (עמ' 529). לדבריו, לא אמר אמת בחקירות המשטרה והשב"כ. הנאשם טען שאינו זוכר שום דבר ממה שהיה בחקירות, וכי "הכל היה נפשי". אישר שלא הודה בשלב שהיה מנוע מפגש, אלא דווקא לאחר שהתייעץ עם עו"ד (עמ' 529-530). הוא טען כי חוקרי שב"כ "שיחקו לו ברגשות", וכי הציעו לו "לקחת זריקת אבנים במקום רצח" (עמ' 531). הסביר את הודאתו במשטרה, בכך שכבר הודה בשב"כ, ואי אפשר לומר במשטרה משהו אחר (עמ' 531). הנאשם טען כי כל שאר הנאשמים משקרים כשהם אומרים שזרק אבנים, הגם שאינו מסוכסך עימם (עמ' 532). הנאשם טען כי אינו זוכר שהרים אבן, אך הודה שייתכן שהרים אבן, כפי שנצפה בסרטון, אך לא זרק אותה (עמ' 533). אישר שהוא והנאשם 1 חזרו ביחד לאולם, אך טען שגם הנאשם 1 שיקר כשהפליל אותו בזריקת אבנים (עמ' 534-535). אישר שהודה בחקירתו בשב"כ לאחר שהראו לו קטעים מחקירותיהם של חשודים אחרים אשר הפלילו אותו, וצילום מהזירה שבו הוא נראה מרים אבן ומנתק את ה-DVR. אך טען שבחקירה אמרו לו שיגיד שזרק אבן ויקבל עונש נמוך יותר (עמ' 536). הוצג לו שהחוקרים שהעידו בבית המשפט לא נשאלו דבר על ידי בא כוחו, כדי לבסס את טענותיו בנוגע לחקירה, והשיב שהוא לא הגיע לדיונים (עמ' 536). נשאל על כך שאישר בחקירתו שיידה אבנים על כלי רכב של יהודים, על רקע של התחממות בין יהודים לערבים וכאקט של נקמה ביהודים, והשיב שכל הזמן עבד עם יהודים (עמ' 537). אישר שהיה בהלווית מוסא חסונה, אך טען שהוא חושב שזה היה למחרת (עמ' 538). הנאשם טען כי ניתק את מכשיר ה-DVR לאחר שאנשים רעולי פנים איימו עליו, וכי לא צפה בסרטונים. אישר שמסר

את מכשיר את ה-DVR (עמ' 539), ואישר שאחמד דנון, הנאשם 5, יצא עם ה-DVR ביד. לדבריו, מסר את מכשיר ה-DVR לאביו, וכי אינו יודע כיצד הגיע למשטרה (עמ' 540). אישר שהמכשיר הועבר לרכב הטייטה של אשתו (עמ' 540). נשאל כיצד יתכן שרעולי פנים הכריחו אותו להוציא את מכשיר ה-DVR, ולאחר מכן שמו את המכשיר ברכב שלו, אך התקשה להשיב (עמ' 540). טען שלא צפה בסרטונים ב-DVR, בניגוד לדברים שאמר בחקירתו, אך לא היה לו הסבר מדוע מסר לחוקרים שצפה ב-DVR (עמ' 541-542). הנאשם מסר שרעולי הפנים שאיימו עליו לא ירדו מהרכב שלהם, אלא היו בחוץ (עמ' 542). הוא מסר את מכשיר את ה-DVR לאביו כעבור יומיים או שלושה, ואביו מסר אותו למשטרה (עמ' 543).

לאחר ששמעתי את עדותו של הנאשם 8, סבורני כי יש לדחות את עדותו כבלתי מהימנה, ולהעדיף על פניה את הודאותיו בחקירות. הנאשם 8 לא חקר, באמצעות בא כוחו, בחקירה נגדית, איש מן החוקרים אשר גבו את הודאותיו, בין אם חוקרי השב"כ, ובין חוקרי המשטרה, ומכאן שלא ניתן לקבל טענה כלשהי הנוגעת ללחצים אשר כביכול הופעלו כלפיו בחקירה. עדותו בבית המשפט לא עשתה רושם מהימן, ובפרט טענתו בדבר "רעולי פנים" מסתוריים אשר הגיעו וביקשו ממנו לנתק את מכשיר ה-DVR, היא טענת בדים, שאינה ראויה לשום אמון.

זאת ועוד, יש לזקוף לחובתו של הנאשם אי הבאת עדים אשר היו יכולים לתמוך בגרסתו, בין אם הגרסה שלא ידה אבנים, ובין אם גרסת "הכורח" על כך שרעולי פנים הופיעו במקום והכריחו אותו לנתק את המצלמות. במקום היו מכרים רבים שלו, לרבות עובדים שלו הכפופים לו וקרובי משפחתו, חלקם נאשמים בתיק זה, והנאשם לא ביקש להעיד אותם להגנתו. הדבר אומר דרשני.

69. עבירת השיבוש מוגדרת כדלקמן: "העושה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין בסיכול הזמנתו של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בדרך אחרת, דינו - מאסר שלוש שנים; לענין זה, "הליך שיפוטי" - לרבות חקירה פלילית...". העבירה אינה עבירת תוצאה, ואינה דורשת שייגרם בפועל שיבוש של החקירה, אלא די בעשיית דבר בכוונה למנוע או להכשיל את החקירה. לכן, ניתוק מכשיר ה-DVR ולקיחתו מהמקום, מקיימים את יסודות העבירה, והיסוד הנפשי המתאים הוכח בכך שהנאשם התכוון לשבש את החקירה. אכן, יש לזקוף לזכותו של הנאשם 8 את העובדה שלא מחק את תוכן המכשיר, ושמסר את המכשיר לאביו, אשר מסר אותו בהמשך לידי המשטרה, אך טענות אלה אינן שוללות את יסודות עבירות השיבוש, אלא יש לקחת אותן בחשבון לענין העונש.

70. לנאשם 8 יוחסו בכתב האישום עבירות של מעשה טרור של יידוי אבן לעבר כלי תחבורה בצוותא, עבירה לפי סעיף 332א(ב) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, וסעיף 37 לחוק המאבק בטרור; ושיבוש מהלכי משפט בצוותא, עבירה לפי סעיף 244 ביחד עם סעיף 29 לחוק. **בסיכומי של דבר, שוכנעתי כי עלה בידי המאשימה להוכיח מעבר לספק סביר את העבירה של יידוי אבן לעבר כלי תחבורה בצוותא, לפי סעיף 332א(ב) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, וכן את הנסיבה המחמירה של מעשה טרור לפי סעיף 37 לחוק המאבק בטרור. כמו כן, הוכחה מעבר לספק סביר העבירה**

של שיבוש מהלכי משפט בצוותא, לפי סעיף 244 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

סוף דבר

71. לאור כל המתואר לעיל, עלה בידי המאשימה להוכיח את יסודותיו של "מעשה טרור" ושל "מניע גזעני" מעבר לספק סביר. לפיכך, אציע להרשיע את הנאשמים 1-7 בעבירות המיוחסות להם בכתב האישום המתוקן, כמפורט להלן: **חבלה בכוונה מחמירה בצוותא חדא בנסיבות מעשה טרור** - עבירה לפי סעיף 329(א)(1) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, ויחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור; **חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני** - עבירה לפי סעיף 413ה', יחד עם סעיפים 29 ו-144 לחוק העונשין; **מעשה טרור של ידוי אבן לעבר כלי תחבורה בצוותא** - עבירה לפי סעיף 332א(ב) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, וסעיף 37 לחוק המאבק בטרור; **שיבוש מהלכי משפט בצוותא** - עבירה לפי סעיפים 244 ו-29 לחוק העונשין (לנאשמים 1-5, 7); **שהייה שלא כדין בישראל**, עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (לנאשמים 5-6).

נוסף על כך, אציע להרשיע את הנאשם 8 בעבירות של **מעשה טרור של ידוי אבן לעבר כלי תחבורה בצוותא**, עבירה לפי סעיף 332א(ב) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, וסעיף 37 לחוק המאבק בטרור; כמו כן, יש להרשיעו ב**שיבוש מהלכי משפט בצוותא**, עבירה לפי סעיף 244 ביחד עם סעיף 29 לחוק.

הנשיאה רות לורך:

אני מסכימה

השופטת דבורה עטר:

אני מסכימה.

הוחלט כאמור בחוות דעתו של סגן הנשיאה עמי קובו.

ניתן והודע היום ל' ניסן תשפ"ה, 28/04/2025 במעמד הנוכחים.

עמי קובו, שופט, סגן
הנשיאה

דבורה עטר, שופטת

רות לורך, שופטת -
נשיאה

ב"כ הנאשמים:

ביחס לנאשמים שאינם דוברי השפה העברית נבקש שיאפשרו לנו לשוחח עימם ולהסביר להם בתמצית את הכרעת הדין שהושמעה בביהמ"ש אך בשפה העברית, הגם שהיתה נוכחת מתורגמנית באולם.

ב"כ נאשם 4:

יש צורך בתסקיר בעניינו של מרשי, חובת תסקיר נוכח גילו.

ב"כ המאשימה:

אבקש תסקיר נפגעי עבירה.

החלטה

מועד הטיעונים לעונש נדחה ליום 14/07/25 שעה 14:00.

בעניינו של נאשם 4 יוגש תסקיר של שירות המבחן. שירות המבחן יזמן את הנאשם באמצעות ב"כ עו"ד שוורצברג או עו"ד כבוב בטלפון 052-2453605.

הנאשם 4 מצוי במעצר באיזוק אלקטרוני ועל כן ככל שיוזמן על ידי שירות המבחן יש להורות על פתיחת חלון בהתאם.

תשומת לב שירות המבחן לכך שבעניינו של נאשם 4 הוגש תסקיר מעצר והוא מוכר לשירות המבחן.

כמו כן יוגש תסקיר נפגעי עבירה כאשר הפרטים יועברו על ידי ב"כ המאשימה.

הממונים על מעצרם של הנאשמים בשב"ס, יאפשרו לב"כ הנאשמים לשוחח עימם על מנת להסביר את תמצית הכרעת הדין שניתנה היום, והכל על פי נוהלי שב"ס.

נאשמים 1-3 ו 5-7 יובאו על ידי שב"ס.

נאשמים 4 ו- 8 מוזהרים בדבר חובת התייצבותם.

תסקירי שירות המבחן יוגשו לביהמ"ש עד ליום 09/07/25.

תשומת לב שירות המבחן לכך שהפניה לתסקיר לפרק זמן לא ארוך, נוכח העובדה שהרכב זה מסיים עמוד 42

את

עבודתו כהרכב בזמן הקרוב.

מנהלת האיזוק האלקטרוני תפתח חלון לנאשם 4 ליום 13/07/25 החל מהשעה 12:00 עד לסיום הדיון

בביהמ"ש.

המזכירות תזמן מתורגמן לשפה הערבית.

המזכירות תעביר עותק ההחלטה לשב"ס ולשירות המבחן.

ניתן והודע היום ל' ניסן תשפ"ה, 28/04/2025 במעמד הנוכחים.

עמי קובו, שופט, סגן
הנשיאה

דבורה עטר, שופטת

רות לורך, שופטת -
נשיאה